

Pasūtītājs

Reģistrācijas Nr.

Adrese

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

90000028508

Peldu iela 25, Rīga, LV-1494

Projektētājs

Reģistrācijas Nr.

Būvkomersanta reģ. Nr.

Adrese

SIA „LAKALME”

40003379590

1211-R

Baldones iela 12, Rīga, LV-1007

Līguma Nr.

1L/47/2017

Darba nosaukums

**Tipiskus sadzīves notekūdeņus raksturojošo
parametru aktualizācija -**

otrā kārtā

GALA ZIŅOJUMS

**SIA “LAKALME” valdes
priekšsēdētājs**

Imants Ārgalis

Rīga, 2017

Satura rādītājs

1	Paraugu ņemšanas vietas un datumi	3
1.1	Paraugu ņemšanas vasaras sesijas kopsavilkuma tabula.....	3
1.2	Paraugu ņemšanas rudens sesijas kopsavilkuma tabula.....	4
2	Paraugu ņemšanas standarta programma.....	5
3	Pārskats par paraugu vākšanu.....	6
3.1	Liepāja.....	7
3.2	Aizpute	8
3.3	Saldus	9
3.4	Talsi.....	10
3.5	Ventspils.....	12
3.6	Smiltene.....	13
3.7	Cēsis	14
3.8	Valmiera	15
3.9	Sigulda.....	16
3.10	Salaspils	18
3.11	Tukums	19
3.12	Baldone	20
3.13	Jaunpils (Leveste)	22
3.14	Bauska	23
3.15	Jūrmala.....	24
3.16	Rīga, Vecāķi	25
3.17	Rīga, Pļavnieki.....	26
3.18	Rīga, Imanta.....	27
3.19	Mārupe.....	28
3.20	Jēkabpils	29
3.21	Madona	31
3.22	Balvi.....	32
3.23	Rēzekne	33
3.24	Krāslava	34
3.25	Daugavpils	36
3.26	Jelgava	37
3.27	Garkalne.....	38
4	Analīžu rezultāti	39
5	Rezultātu izvērtējums	41

5.1	Rezultātu kopsavilkums	41
5.2	Iegūto rezultātu salīdzinājums ar MK 34. noteikumos minēto piesārņojumu.....	43
5.3	Rezultātu sadalījums	44
5.3.1	ĶSP rezultātu sadalījums	45
5.3.2	BSP ₅ rezultātu sadalījums	46
5.3.3	SV rezultātu sadalījums	48
5.3.4	Kopējā slāpekļa rezultātu sadalījums	49
5.3.5	Kopējā fosfora rezultātu sadalījums.....	51
5.4	Piesārņojuma parametru proporcijas	52

1 Paraugu ņemšanas vietas un datumi

Līguma 1L/47/2017 “Tipiskus sadzīves notekūdeņus raksturojošo parametru aktualizācija - otrā kārtā” starp Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un SIA LaKalme ietvaros 2017. g. jūlijā - novembrī ir paveikts sekojošs darbu apjoms:

- divās paraugu vākšanas sesijās savākti 54 notekūdeņu paraugi visās plānotajās Latvijas apdzīvotajās vietās,
- visi savāktie paraugi nodoti analīzei Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra laboratorijā. Savāktu paraugu analīžu rezultāti pievienoti šim ziņojumam.

1.1 Paraugu ņemšanas vasaras sesijas kopsavilkuma tabula

Novads	Pilsēta	Notekūdeņu ņemšanas vieta	paraugu Datums, kad tiks ņemti paraugi
Kurzeme	Liepāja	Zirņu iela 90/92	2017. g. 4. – 5. jūlijs
	Aizpute	Raiņa bulvāris 24	2017. g. 5. - 6. jūlijs
	Saldus	KSS Irbenieku iela	2017. g. 9. – 10. jūlijs
	Talsi	Mālu iela 15	2017. g. 10. – 11. jūlijs
	Ventspils	Pērkoņu 11a	2017. g. 11. – 12. jūlijs
Vidzeme	Smiltene	KSS Silva-Uplejas	2017. g. 16. jūlijs
	Cēsis	KSS Vilku-Saules kvartāls	2017. g. 17. – 18. jūlijs
	Valmiera	Strauta iela 2B	2017. g. 18. – 19. jūlijs
	Sigulda	KSS Riekstu iela	2017. g. 19. – 20. jūlijs
	Salaspils	KSS Saulkalnes	2017. g. 24. – 25. jūlijs
	Madona	KSS Lazdonas iela	2017. g. 10. – 11. augusts
	Jūrmala	KSS Stirnu 503 (Vikingu iela)	2017. g. 2. – 3. augusts

Latgale	Balvi	KSS Jaunatnes 14*	2017. g. 14. augusts
	Daugavpils	KSS Vaļņu 35a	2017. g. 15. – 16. augusts
	Jēkabpils	KSS Atpūtas iela	2017. g. 10. – 11. augusts
	Krāslava	KSS-4, Klusā iela	2017. g. 15. – 16. augusts
	Rēzekne	KSS-12, Latgales iela	2017. g. 14. augusts
Zemgale	Baldone	Baldones NAI	2017. g. 26. – 27. jūlijs
	Bauska	KSS Krasta iela	2017. g. 1. augusts
	Jaunpils	Levestes NAI	2017. g. 30. jūlijs
	Jelgava	KSS Elejas iela	2017. g. 21. – 22. augusts
	Tukums	KSS Lielā iela 43a	2017. g. 25. – 26. jūlijs
Rīga	Garkalne	KSS Kaiju iela	2017. g. 21. – 22. augusts
	Mārupe	KSS Cidoniju iela	2017. g. 8. – 9. augusts
	3 punkti Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā	Vecāķi, Airu iela 32, Ilūkstes iela 14, Imantas 15. līnija 10	2017. g. 7. – 8. augusts 2017. g. 7. – 8. augusts 2017. g. 8. – 9. augusts

* paraugs atzīts par nederīgu, rudens sesijā paraugu vākšanas vieta Balvos tika izmainīta.

1.2 Paraugu ņemšanas rudens sesijas kopsavilkuma tabula

Novads	Pilsēta	Notekūdeņu paraugu ņemšanas vieta	Datums, kad tiks ņemti paraugi
Kurzeme	Liepāja	Zirņu iela 90/92	2017.g. 2. – 3. oktobris
	Aizpute	Raiņa bulvāris 24	2017.g. 2. – 3. oktobris
	Saldus	KSS Irbenieku iela	2017.g. 17. – 18. oktobris
	Talsi	Mālu iela 15	2017.g. 4. – 5. oktobris
	Ventspils	Pērkoņu 11a	2017.g. 4. – 5. oktobris
Vidzeme	Smiltene	KSS Silva-Uplejas	2017.g. 24. – 25. oktobris
	Cēsis	KSS Vilku-Saules kvartāls	2017.g. 23. – 24. oktobris
	Valmiera	Strauta iela 2B	2017.g. 23. – 24. oktobris

	Sigulda	KSS Riekstu iela	2017.g. 24. – 25. oktobris
	Salaspils	KSS Saulkalnes	2017.g. 19. – 20. oktobris
	Madona	KSS Lazdonas iela	2017.g. 12. – 13. oktobris
	Jūrmala	KSS Stirnu 503 (Vikingu iela)	2017.g. 31. oktobris – 1. novembris
Latgale	Balvi	KSS Viršu	2017.g. 6. – 7. novembris
	Balvi	KSS Alejas	2017.g. 6. – 7. novembris
	Daugavpils	KSS Vaļņu 35a	2017.g. 8. – 9. novembris
	Jēkabpils	KSS Atpūtas iela	2017.g. 11. – 12. oktobris
	Krāslava	KSS-4, Klusā iela	2017.g. 8. – 9. novembris
	Rēzekne	KSS-12, Latgales iela	2017.g. 7. – 8. novembris
Zemgale	Baldone	Baldones NAI	2017.g. 13. – 14. novembris
	Bauska	KSS Krasta iela	2017.g. 18. – 19. oktobris
	Jaunpils	Levestes NAI	2017.g. 31. oktobris – 1. novembris
	Jelgava	KSS Elejas iela	2017.g. 18. – 19. oktobris
	Tukums	KSS Lielā iela 43a	2017.g. 17. – 18. oktobris
Rīga	Garkalne	KSS Kaiju iela	2017.g. 29. – 30. novembris
	Mārupe	KSS Cidoniju iela	2017.g. 13. – 14. novembris
	3 punkti Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā	Vecāķi, Airu iela 32, Ilūkstes iela 14, Imantas 15. līnija 10	2017.g. 16. – 17. novembris 2017.g. 16. – 17. novembris 2017.g. 14. – 15. novembris

2 Paraugu ņemšanas standarta programma

Visās vietās paraugi tika vākti pēc vienas un tās pašas standarta programmas:

- paraugu ņemējs Sigma 900 vai Sigma SD900
- paraugu pudeļu skaits: 1 pudele,
- pudeles tilpums: 3 galoni (11,35 L),

▪ uzsūkšanas šļūtenes garums:	mainīgs, 1,5 – 5,5 m,
▪ uzsūkšanas šļūtenes diametrs:	3/8" (0,95 cm),
▪ programmas uzsākšanas aizture:	pēc nepieciešamības. Daļai paraugu paraugošana uzsākta tūlīt pēc uzstādīšanas, daļai – iepriekš uzdotā laikā,
▪ datums un laiks:	ja programmai uzdota aizture, tika ievadīts programmas realizēšanas uzsākšanas laiks un datums,
▪ parauga vākšanas metode:	laikam proporcionāla,
▪ laika intervāls starp paraugiem:	1 stunda,
▪ pirmo paraugu paņemšana:	uzreiz pēc programmas realizācijas uzsākšanas,
▪ paraugu skaits:	24 paraugi,
▪ rīcība pēc pēdējā parauga paņemšanas:	beigt programmu,
▪ šķidruma sensors:	aktivēts,
▪ viena individuālā parauga tilpums:	300 mL,
▪ šļūtenes skalošana pirms parauga paņemšanas:	nav paredzēta,
▪ atkārtoti parauga ņemšanas mēģinājumi*	1 mēģinājums.

* atkārtots parauga ņemšanas mēģinājums tiek veikts gadījumā, ja šķidruma sensors ir konstatējis, ka sākotnējā mēģinājumā paraugu nav izdevies iesūknēt.

Atskaitē nav norādīts, tieši kurš paraugu ņēmējs strādāja konkrētajā vietā, jo tie abi darbojās pēc identiskas programmas un arī konstruktīvi ir ļoti līdzīgi (abus ražojusi viena firma; Sigma 900 vecāks, bet SD900 - jaunāks modelis).

Tā kā paraugu ņemšanas vietas atšķīrās viena no otras, notekūdeņu teknes vai sūknētavas līmeņa aizsniegšanai bija nepieciešams izmantot dažāda garuma šļūtenes. Šļūtenes garums mainījās 1,5 – 5,5 m robežās un katru reizi tika ievadīts paraugu ņēmēja programmā.

Programmas aizture tika izmantota gadījumos, kad paraugu ņēmējs tika uzstādīts Objektā piektdienā, vai arī vēl vakarā, kad nākamajā dienā nebija iespējams paņemt savāktu paraugu.

Šļūtenes skalošanas iespēja netika izmantota, jo nevienā no Objektiem diennakts griezumā nebija gaidāmas ļoti spēcīgas izmaiņas notekūdeņu piesārņojumā.

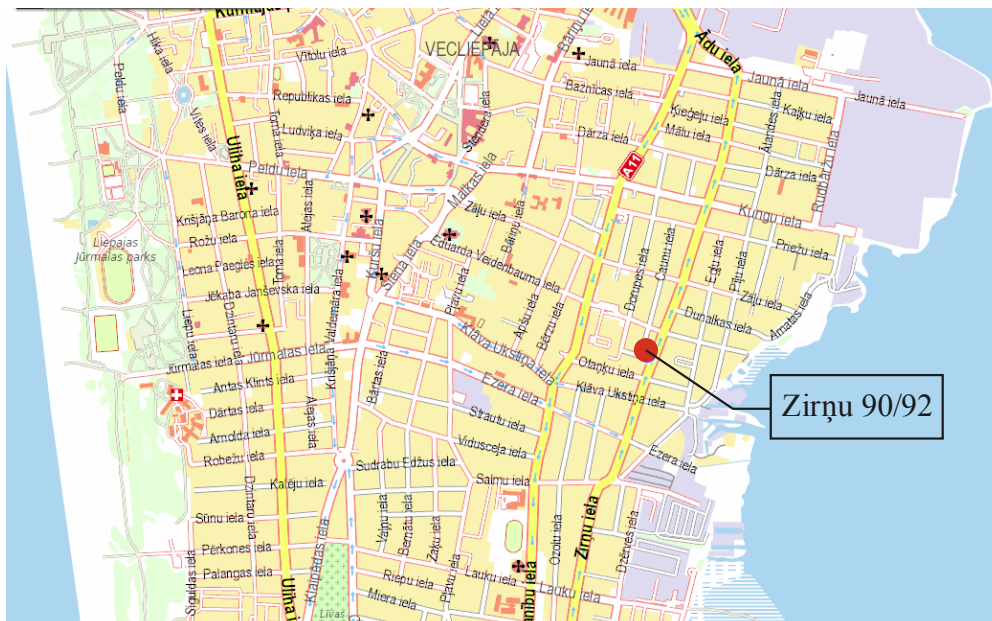
Pēc savākšanas visi paraugi tika nogādāti Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra laboratorijā Jūrmalā, Ošu ielā 5. Tā kā portatīvie paraugu ņēmēji Sigma 900 un Sigma SD900 nenodrošina dzesēšanu paraugu ņemšanas laikā, paraugi līdz laboratorijai netika transportēti aukstuma kastē. Gadījumā, ja paraugi tika nogādāti laboratorijā nākamajā dienā pēc paņemšanas (vai vēlāk), tie tika uzglabāti ledusskapī.

3 Pārskats par paraugu vākšanu

Visas paraugu ņemšanas vietas tika izvēlētas sadarbībā ar vietējiem komunālajiem dienestiem.

3.1 Liepāja

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS Zirņu ielā 90/92.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 5. jūlijā 15:30 un pabeigta 2017. g. 6. jūlijā 14:30.

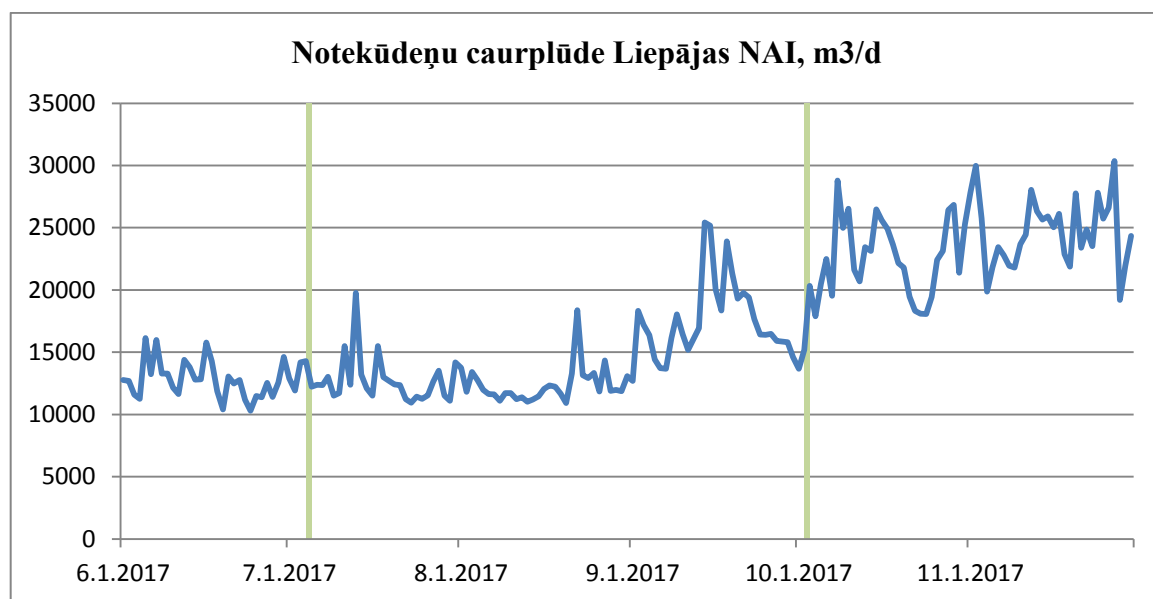
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +19°C, pārsvarā skaidrs laiks, ar īslaicīgu lietu 4. jūlijā.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 2. oktobrī 12:00 un pabeigta 2017. g. 3. oktobrī 11:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 8 - 12°C, apmācies, naktī (ap 6:00) sākas lietus..

Notekūdeņu caurplūde Liepājas NAI parauga vākšanas laikā: vasaras sesijā: normāla, rudens sesijā: paaugstināta par vismaz 30%.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.2 Aizpute

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS Raiņa bulvārī 24.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 4. jūlijā 15:00 un pabeigta 2017. g. 5. jūlijā 14:00.

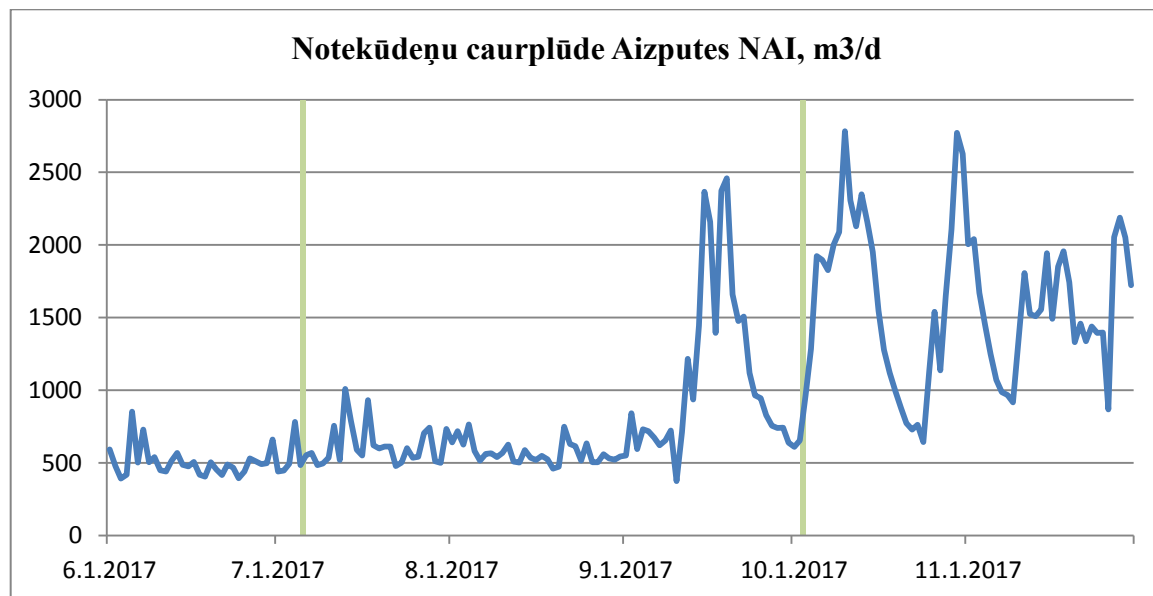
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +19°C, skaidrs laiks.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 2. oktobrī 14:00 un pabeigta 2017. g. 3. oktobrī 13:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 8 - 12°C, apmācies, naktī (ap 6:00) sākas lietus..

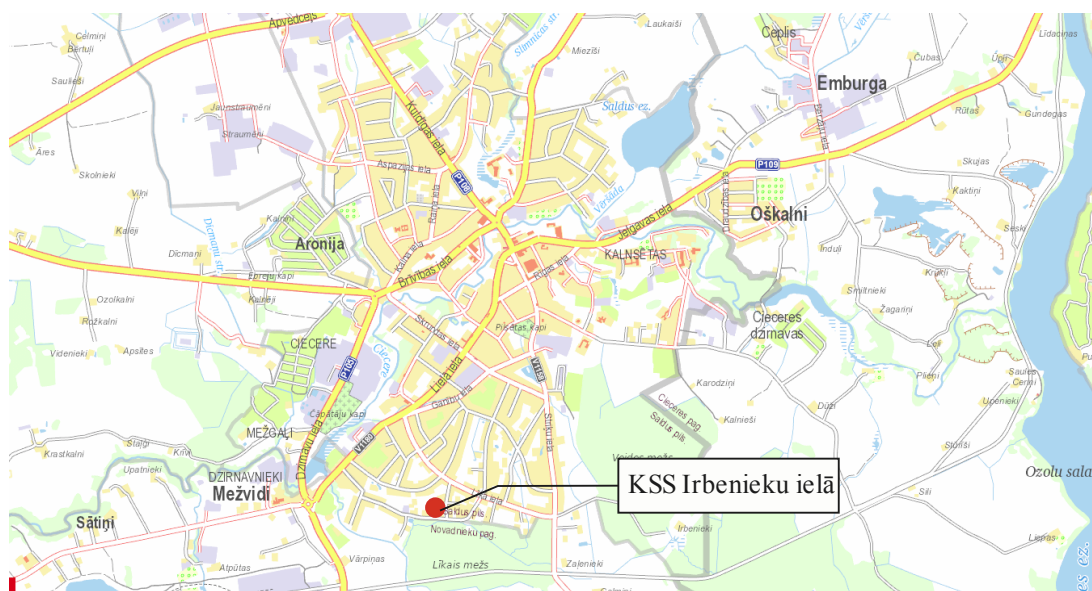
Notekūdeņu caurplūde Aizputes NAI parauga vākšanas laikā: nedaudz paaugstināta.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.3 Saldus

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS Irbenieku ielā.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 9. jūlijā 9:00 un pabeigta 2017. g. 10. jūlijā 8:00.

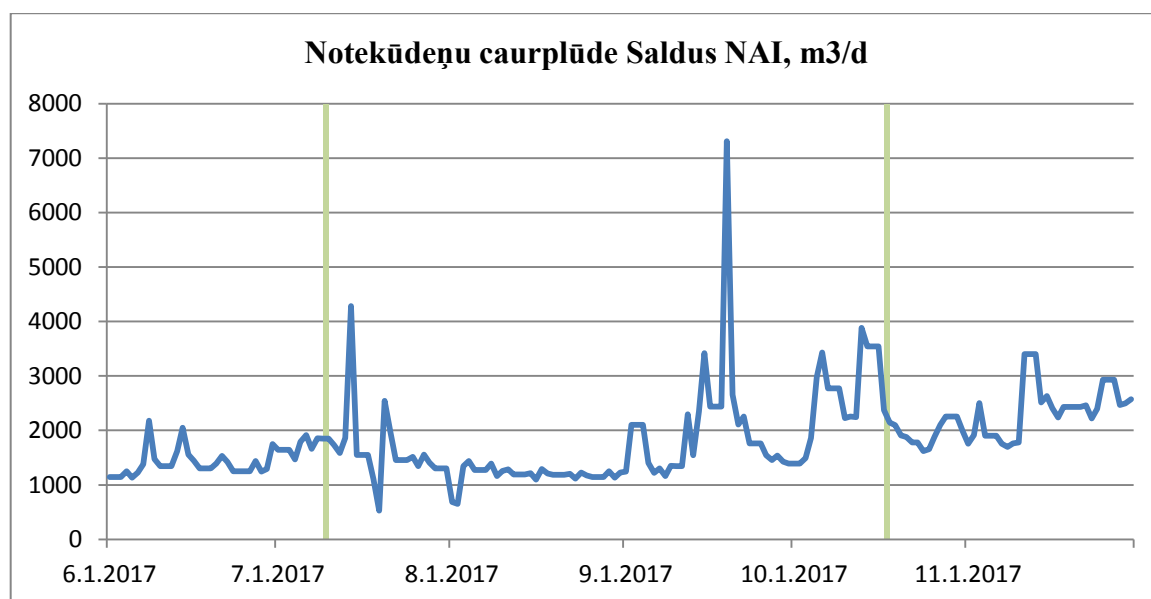
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 14 - 18°C, paraugu vākšanas laikā novērots lietus, taču saskaņā ar komunālā dienesta pārstāvju teikto, dotajā reģionā infiltrācijas apjoms nav liels.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 17. oktobrī 11:45 un pabeigta 2017. g. 18. oktobrī 10:45.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 8 - 10°C, sīks, smidzinošs lietus.

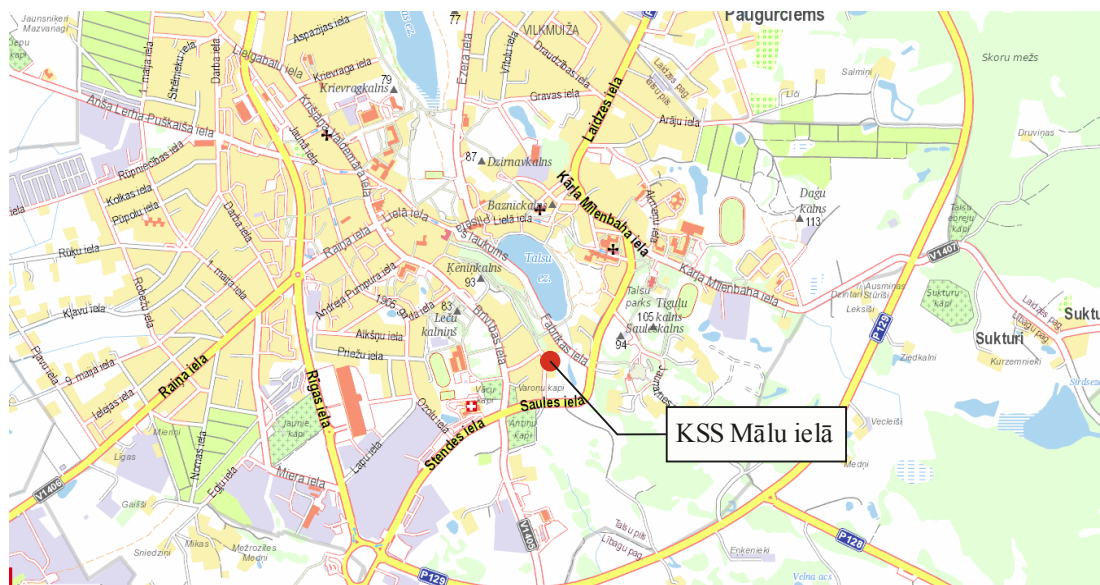
Notekūdeņu caurplūde Saldus NAI parauga vākšanas laikā: nedaudz paaugstināta.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.4 Talsi

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS Mālu ielā 15.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 10. jūlijā 13:00 un pabeigta 2017. g. 11. jūlijā 12:00.

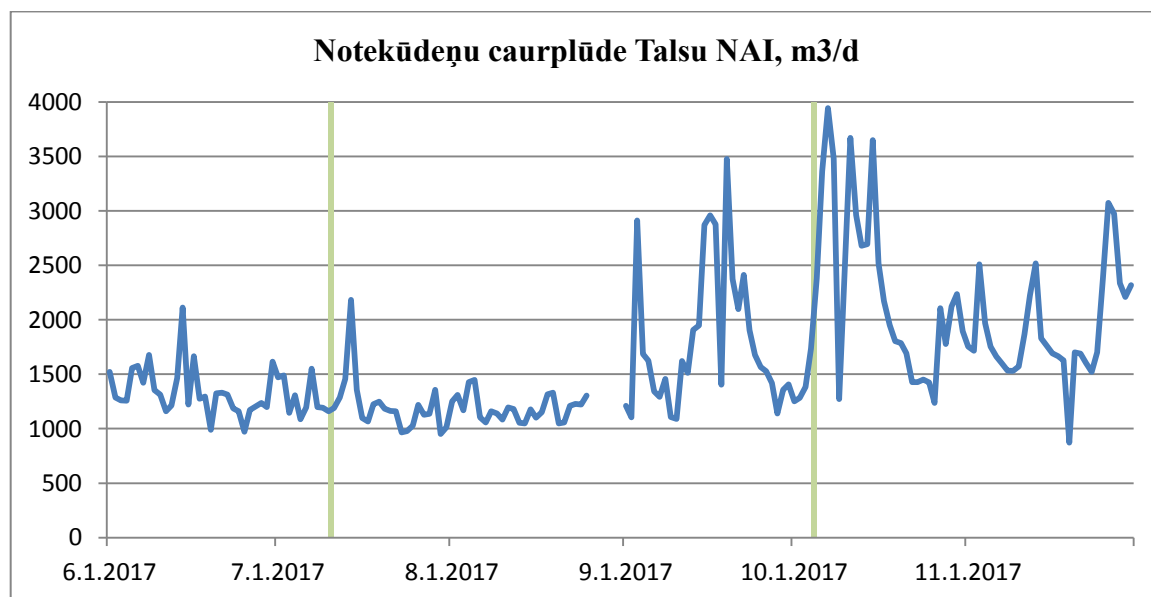
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +20°C, 11. jūlija rītā - lietus.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 4. oktobrī 14:30 un pabeigta 2017. g. 5. oktobrī 13:30.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 8 - 13°C, brīžiem lietus.

Notekūdeņu caurplūde Talsu NAI parauga vākšanas laikā: paaugstināta.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.5 Ventspils

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS "Selga" Pērkoņu ielā 11a.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 11. jūlijā 15:00 un pabeigta 2017. g. 12. jūlijā 14:00.

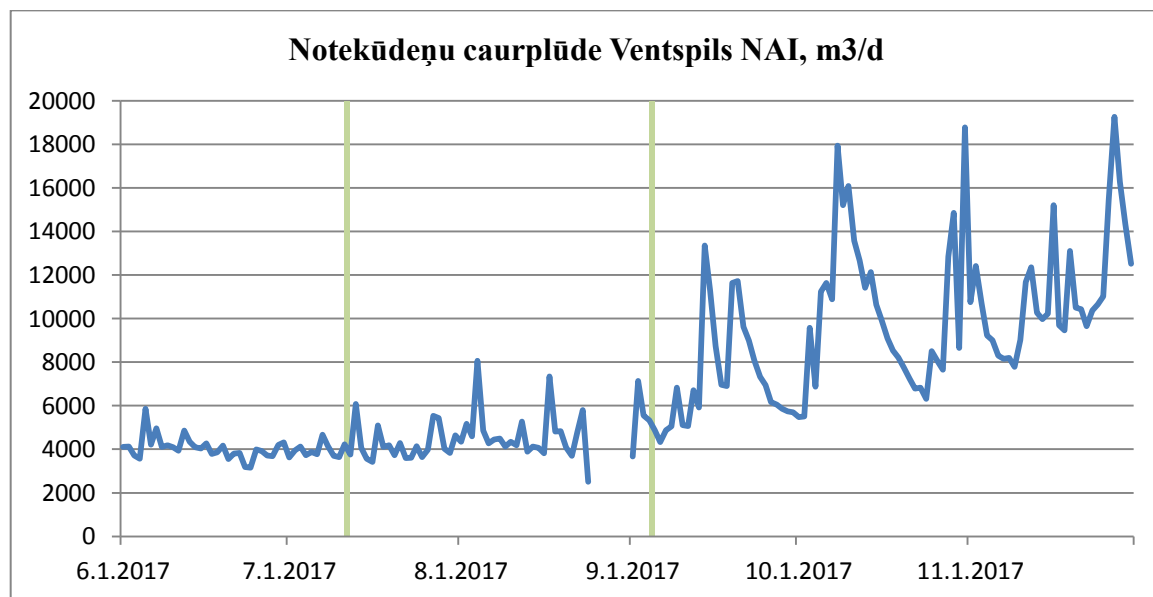
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +20°C, lietus nav.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 4. oktobrī 12:00 un pabeigta 2017. g. 5. oktobrī 11:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 8 - 13°C, brīžiem sīks lietus.

Notekūdeņu caurplūde Ventspils NAI parauga vākšanas laikā: normāla.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.6 Smiltene

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS “Silva-Uplejas”.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 16. jūlijā 0:00 un pabeigta tajā pašā dienā 23:00.

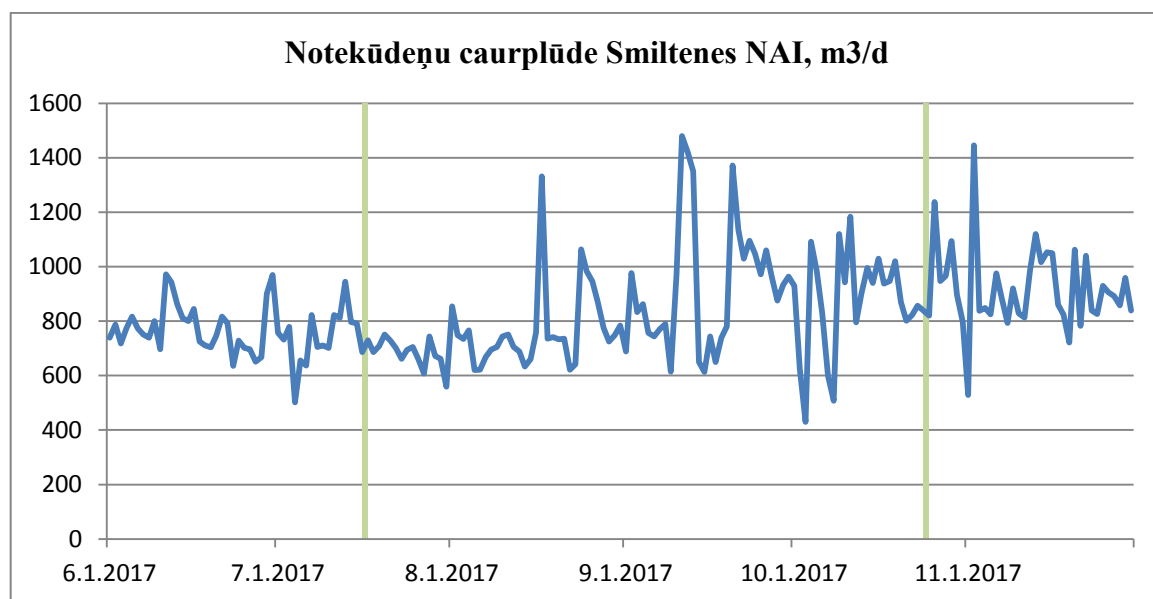
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +20°C, lietus nav.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 24. oktobrī 15:00 un pabeigta 2017. g. 25. oktobrī 14:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: -3 - +3°C, mainīgs mākoņu daudzums, bez lietus.

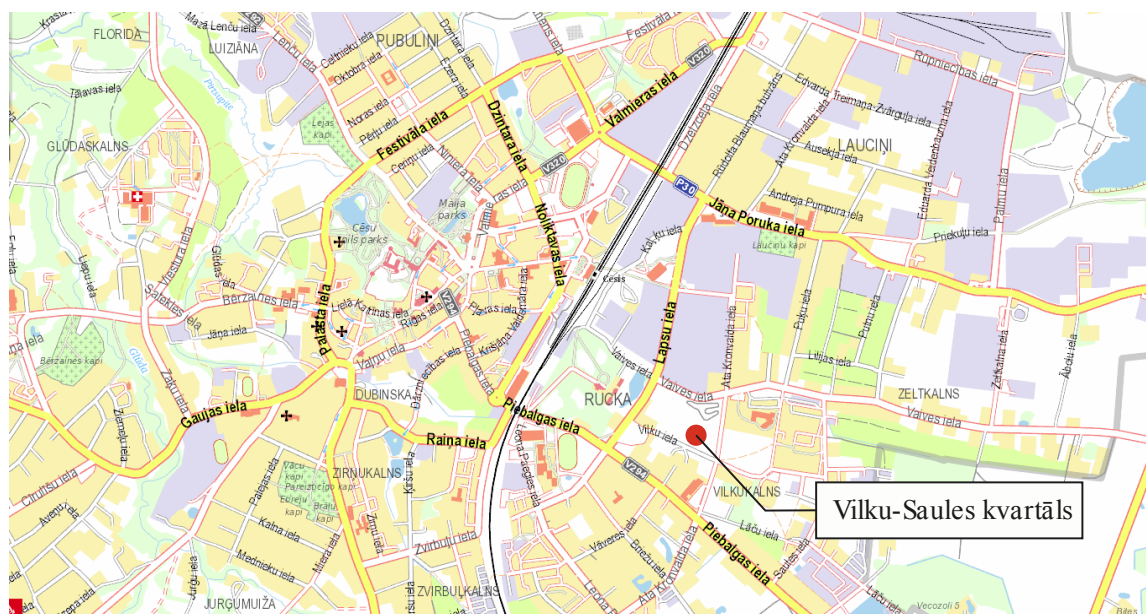
Notekūdeņu caurplūde Smiltenes NAI parauga vākšanas laikā: normāla.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.7 Cēsis

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēts Vilku-Saules kvartāls. Paraugu ņēmējs tika ievietots dzīvojamā rajona pašteses kanalizācijas akā un darbināts no akumulatora. Iemesls: saskaņā ar Cēsu “Vindas” darbinieku sniegto informāciju, Cēsis nav kanalizācijas sūknētavas, kurā nenonāktu vērā ņemams daudzums ražošanas notekūdeņu.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 17. jūlijā 14:00 un pabeigta 2017. g. 18. jūlijā 13:00.

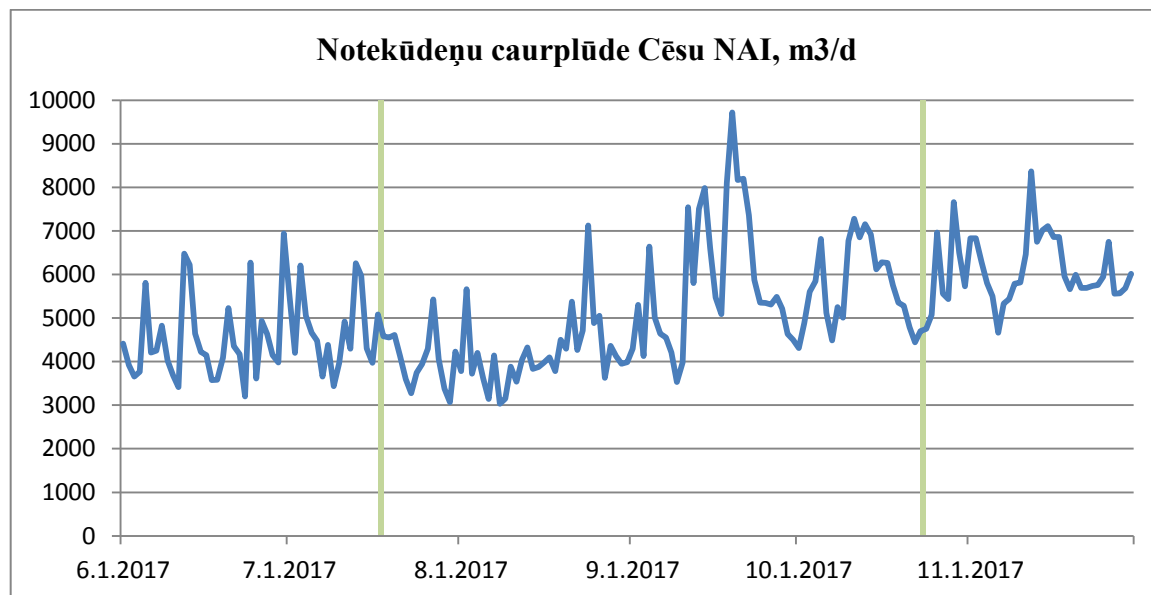
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +17°C, smidzinošs lietus.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 23. oktobrī 12:15 un pabeigta 2017. g. 24. oktobrī 11:15.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: -2 - +5°C, pārsvarā saulains laiks, bez lietus.

Notekūdeņu caurplūde Cēsu NAI parauga vākšanas laikā: normāla.

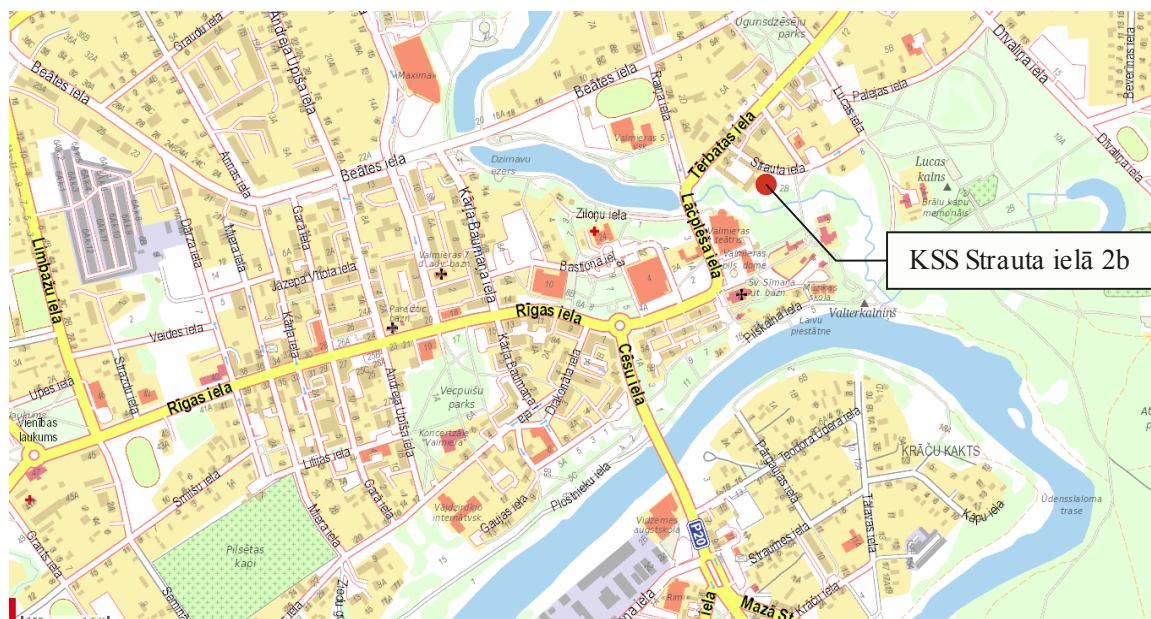

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

Piezīme: vasaras sesijas laikā vizuāli varēja vērot, ka notekūdeņi akā plūst lēni, jo ir biezi un stipri piesārņoti. Rudens sesijā notekūdeņu konsistence bija tuva vidējai. Izskaidrojuma šādai atšķirībai nav, jo pašteses vadā nonāk tikai daudzdzīvokļu māju notekūdeņi.

3.8 Valmiera

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS Strauta ielā 2b.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 18. jūlijā 15:10 un pabeigta 2017. g. 19. jūlijā 14:10.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +18°C, apmācies, bet lietus nav.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 23. oktobrī 14:15 un pabeigta 2017. g. 24. oktobrī 13:15.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: -2 - +5°C, pārsvarā saulains laiks, bez lietus.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.9 Sigulda

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS Riekstu ielā.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 19. jūlijā 17:30 un pabeigta 2017. g. 20. jūlijā 16:30.

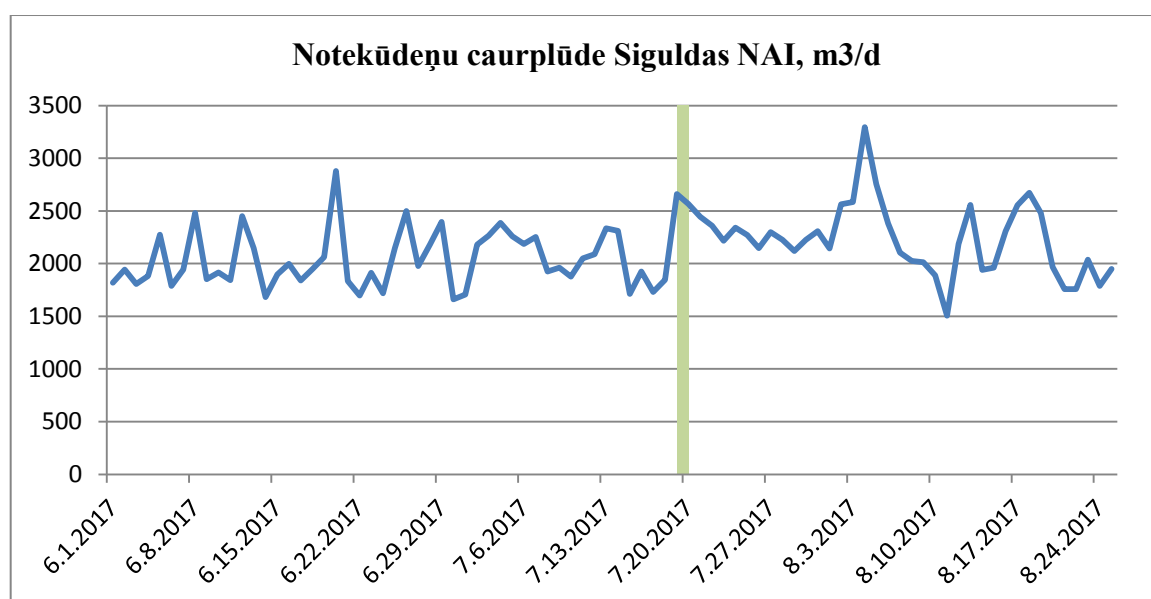
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +18°C, lietus nav.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 24. oktobrī 16:30 un pabeigta 2017. g. 25. oktobrī 15:30.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: -3 - +3°C, pārsvarā saulains laiks, bez lietus.

Notekūdeņu caurplūde Siguldas NAI parauga vākšanas laikā: viegli paaugstināta. Iespējams, to ietekmējis iepriekšējā dienā nolijušais lietus.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.10 Salaspils

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta Saulkalnes KSS, no kuras notekūdeņi tiek pārsūkņēti uz Salaspils NAI.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 24. jūlijā 13:40 un pabeigta 2017. g. 25. jūlijā 12:40.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +20°C, lietus nav.

Rudens sesija:

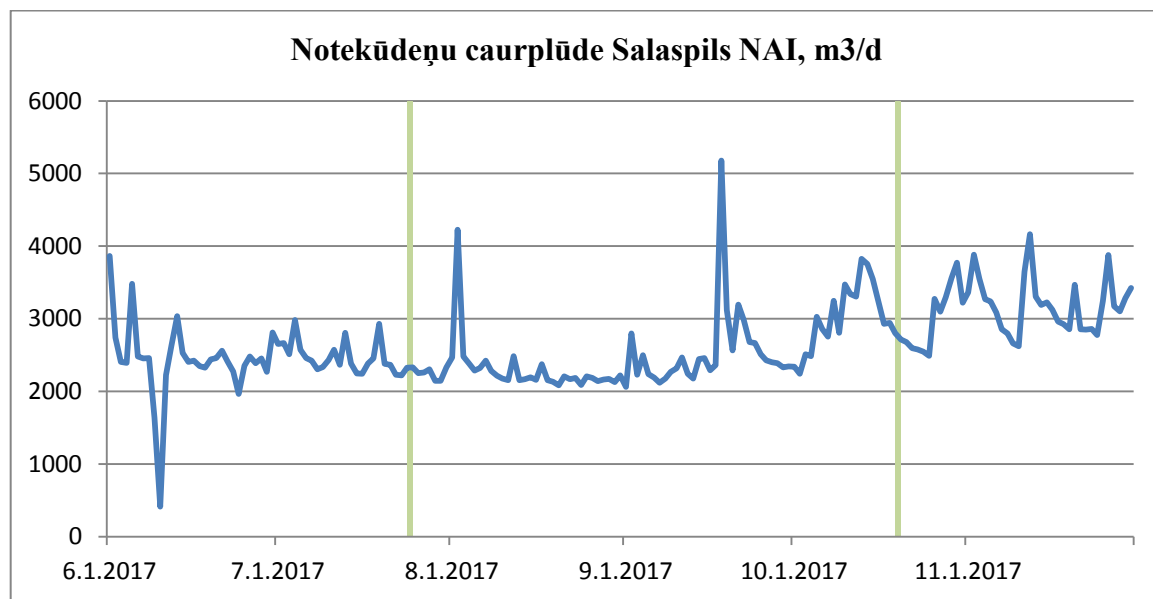
Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 19. oktobrī 13:30 un pabeigta 2017. g. 20. oktobrī 12:30.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +7°C, apmācies, bet bez lietus.

Paraugu ņemšanas programma abās sesijās: speciāla. Programmā tika ieviests pārtraukums no 0:30 līdz 4:30, jo šajā laikā notiek atdzelžošanas stacijas filtru skalošana. Rezultātā diennakts vidējais paraugs sastādījās no 20, nevis 24 individuāliem paraugiem. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

Rudens sesijā izmainīts paraugu šļūtenes garums. Vizuāli novērojumi parādīja, ka sūkņētavas dibenā uzkrājušies nosēdumi, tādēļ vasaras sesijā pie zema līmeņa paraugu ņemējs varēja tos iesūkt. Saīsinot šļūtenes garumu, nosēdumu iesūkšanas iespēja samazināta.

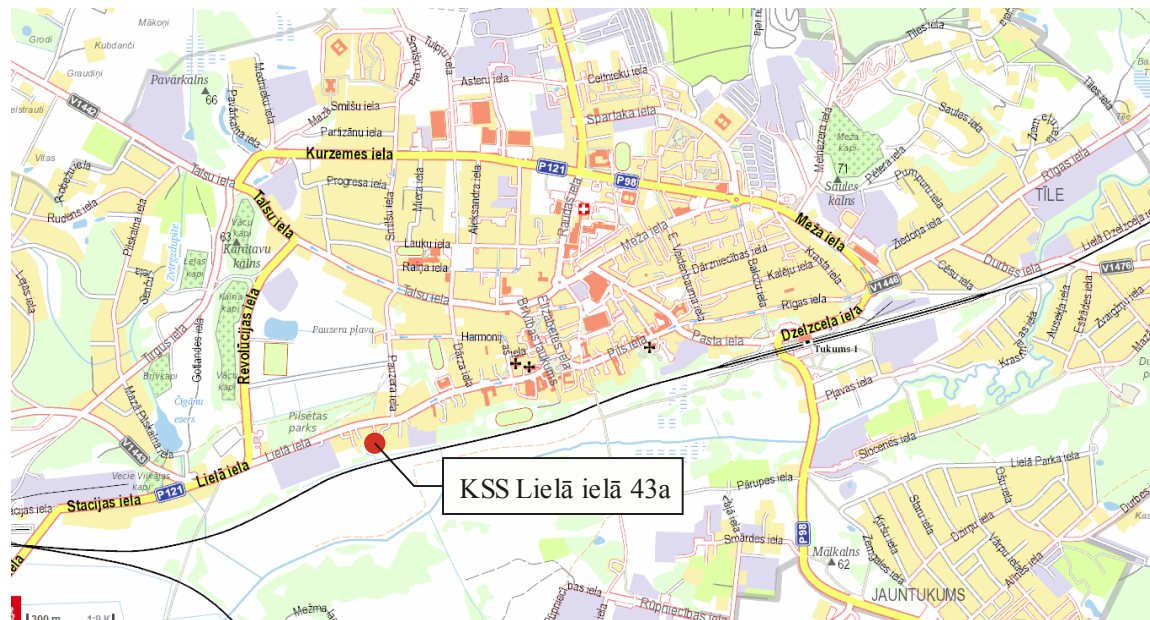
Notekūdeņu caurplūde Salaspils NAI parauga vākšanas laikā: vasaras sesijā: normāla, rudens sesijā: viegli paaugstināta.

Piezīme: plūsmas minimums 10. jūnijā saistīts ar NAI baseinu tīrīšanas darbiem.

3.11 Tukums

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS Lielā ielā 43a.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 25. jūlijā 15:30 un pabeigta 2017. g. 26. jūlijā 14:30.

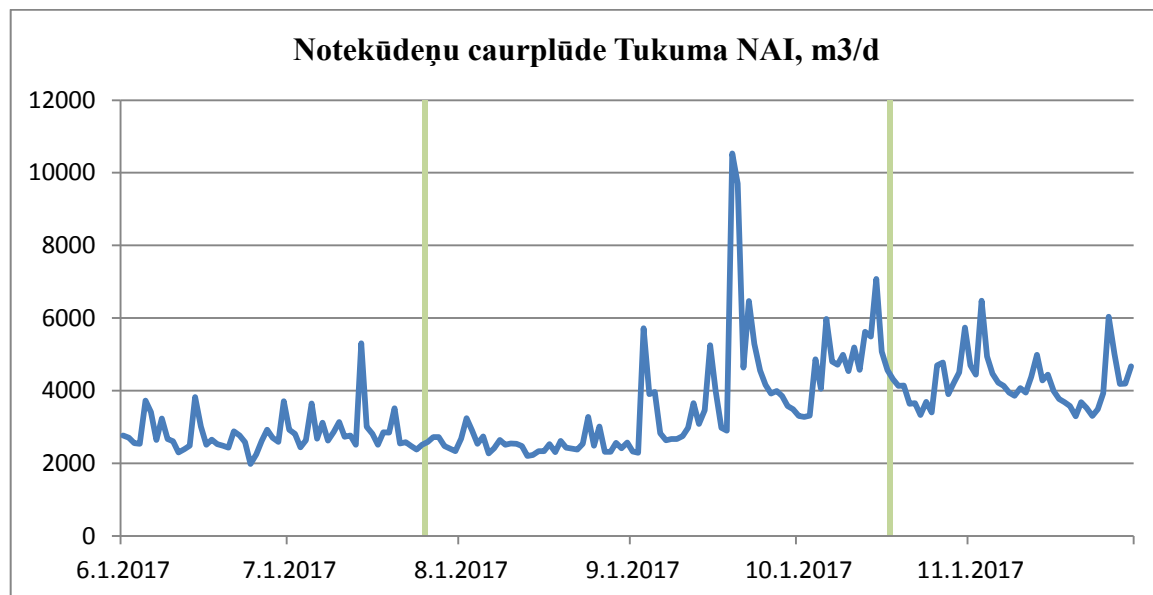
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +22°C, sauss, saulains laiks. Paraugu vākšanas rudens sesijā jāņem vērā, ka infiltrācijas tīklos rezultātā šajā KSS var būt nozīmīgs lietus ūdens īpatsvars.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 17. oktobrī 11:00 un pabeigta 2017. g. 18. oktobrī 10:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +10°C, apmācies, neliels lietus.

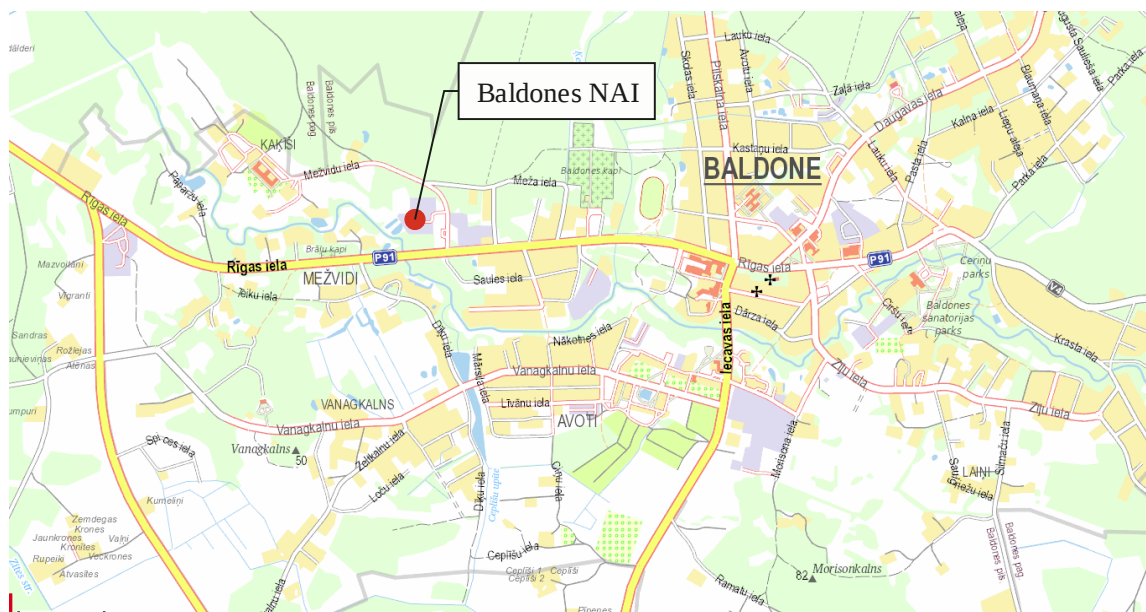
Notekūdeņu caurplūde Tukuma NAI parauga vākšanas laikā: paaugstināta.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.12 Baldone

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta Baldones notekūdeņu attīrīšanas ietaises (ieplūde, pirms mehāniskās priekšattīrīšanas iekārtām). Iemesls: Baldonē praktiski nav ražošanas uzņēmumu, tāpēc NAI ienāk tikai sadzīves notekūdeņi.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 26. jūlijā 17:30 un pabeigta 2017. g. 27. jūlijā 16:30.

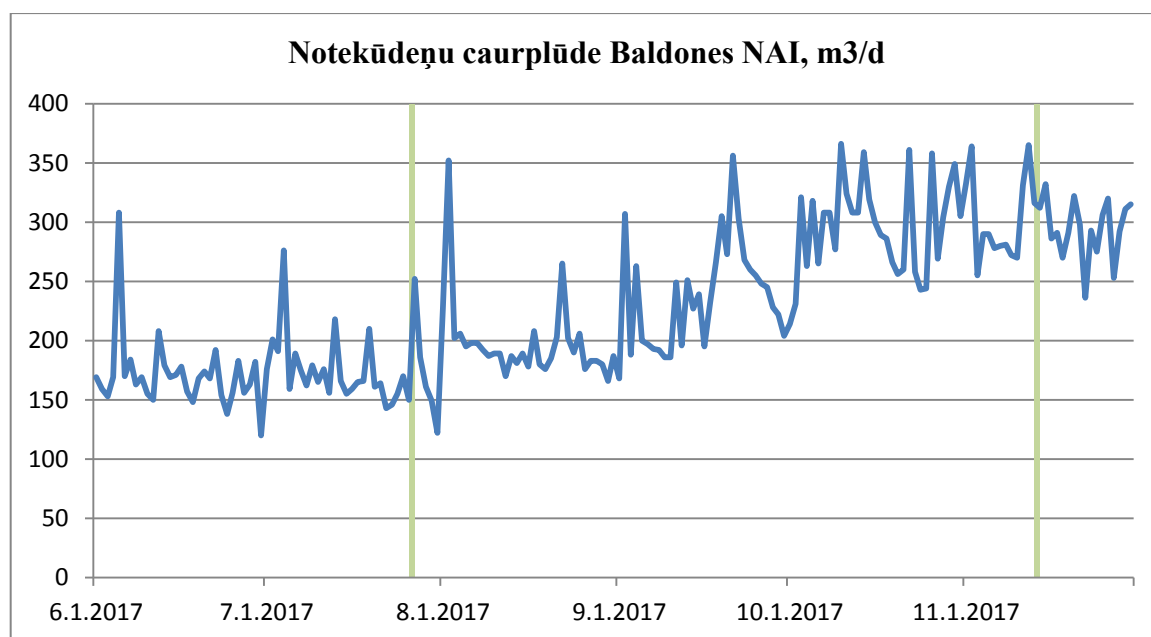
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +20°C, nakts laikā samērā īslaicīgs, bet stiprs lietus. Paraugā ievērojams daudzums suspendēto vielu, kas saskaņā ar Operatora teikto, var būt izskalotas no tīkliem.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 13. novembrī 14:30 un pabeigta 2017. g. 14. novembrī 13:30.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 0 - +4°C, apmācies, neliels lietus.

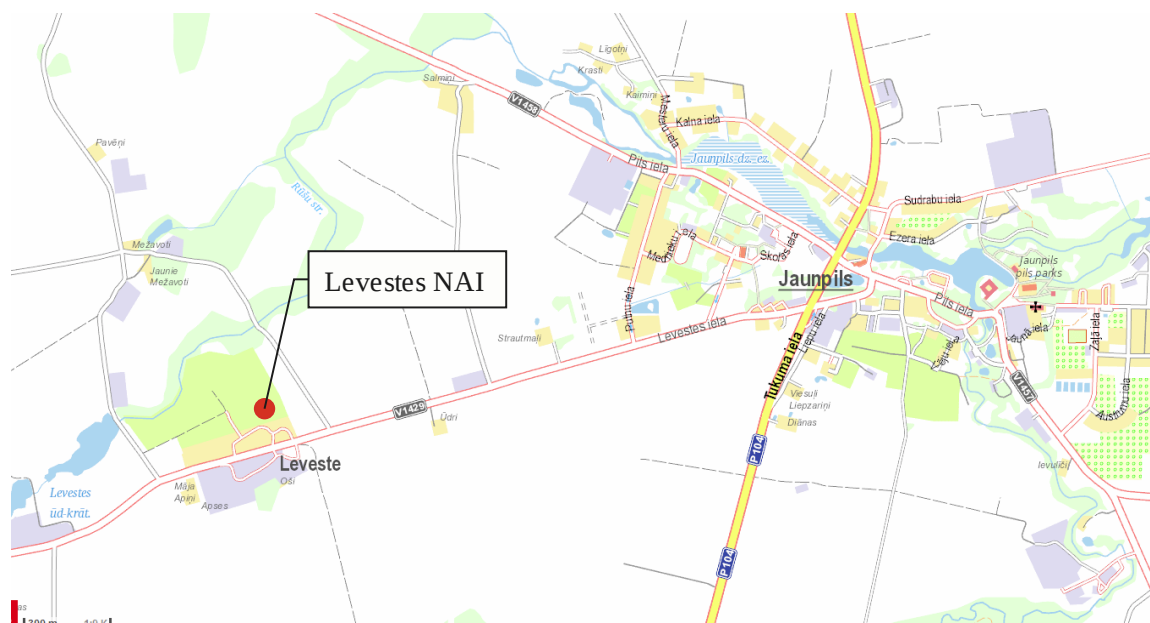
Notekūdeņu caurplūde Baldones NAI parauga vākšanas laikā: būtiski paaugstināta, tomēr parauga analīze uzrādīja normālu piesārņojuma līmeni.

Paraugu ņemšanas programma: standarta.

3.13 Jaunpils (Leveste)

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlētas Levestes ciema notekūdeņu attīrīšanas ietaises. Iemesls: Jaunpils KSS ir vērojama būtiska a/s “Jaunpils pienotava” notekūdeņu ietekme, toties Levests NAI ienāk tikai sadzīves notekūdeņi.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 30. jūlijā 0:00 un pabeigta tās pašas dienas 23:00.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Saskaņā ar nolasīto informāciju, paraugu ņēmējs nebija paņēmis paraugus 2:00, 3:00, 4:00 un 6:00. Domājams, tas saistīts ar minimālo notekūdeņu pieplūdi šajā laika periodā. Paraugi tika ņemti no akas pirms attīrīšanas ietaisēm, un pie minimāla līmeņa parauga paņemšana varēja būt nesekmīga.

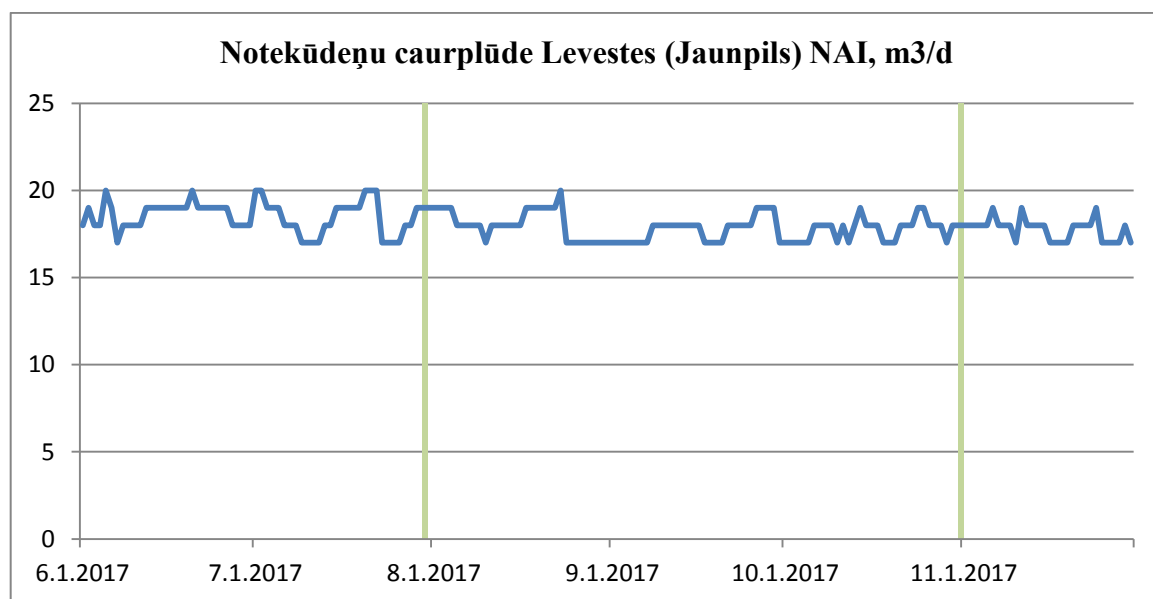
Savāktais vidējais paraugs nodots analīzei, jo izslēdzot minimālās pieplūdes intervālu, tika iegūts pietiekami reprezentatīvs vidējais paraugs.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 31. oktobrī 12:00 un pabeigta 2017. g. 1. novembrī 11:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: -1 - +5°C, pārsvarā saulains, no rīta neliels lietus.

Notekūdeņu caurplūde Levestes NAI parauga vākšanas laikā: normāla. Nav vērojama pilnīgi nekāda lietus ietekme.

3.14 Bauska

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS Krasta.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 1. augustā 0:00 un pabeigta tajā pašā dienā 23:00. Šāds režīms izvēlēts tādēļ, ka 31.07. pēcpusdienā Bauskā stipri lija.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +22°C, pēcpusdienā - lietus.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 18. oktobrī 14:00 un pabeigta 2017. g. 19. novembrī 13:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 10 - 13°C, apmācies, vakarā samērā stiprs lietus.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.15 Jūrmala

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta Jūrmalas 7. KSS Stirnu ielā 503 (faktiski, iepretim Vikingu ielas 32. mājai).

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 2. augustā 11:30 un pabeigta 2017. g. 3. augustā 10:30.

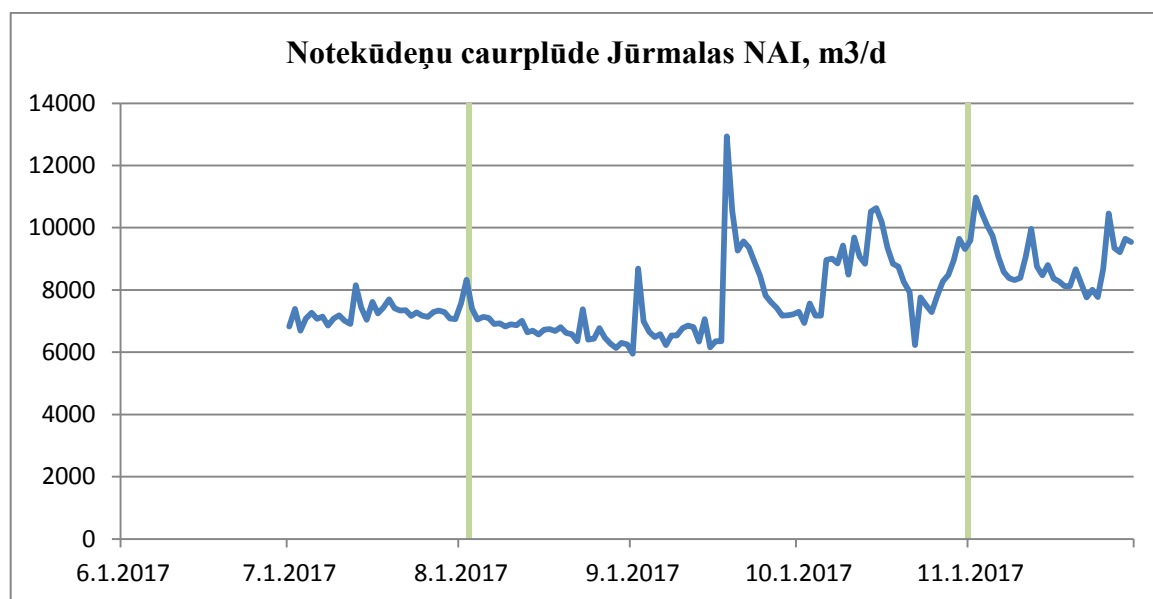
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +25°C, saulains laiks, 2. augustā vakarā - lietus.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 31. oktobrī 11:00 un pabeigta 2017. g. 1. novembrī 10:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: -1 - +5°C, pārsvarā saulains, no rīta neliels lietus.

Notekūdeņu caurplūde Jūrmalas NAI parauga vākšanas laikā: vasaras sesijā: vidēja, rudens sesijā: būtiski paaugstināta.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.16 Rīga, Vecāķi

Rīgā notekūdeņu paraugu vākšanas vietas tika izvēlētas sadarbībā ar SIA “Rīgas ūdens” speciālistiem tā, lai aptvertu dažādus Rīgas reģionus. Viens reģions (Vecāķi) izvēlēts tā, lai tajā dominētu privātmāju notekūdeņi, divi pārējie – daudzdzīvokļu māju notekūdeņi.

Pirmā paraugu vākšanas vieta Rīgā: KSS Airu ielā 32, Vecāķos.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 7. augustā 10:40 un pabeigta 2017. g. 8. augustā 9:40.

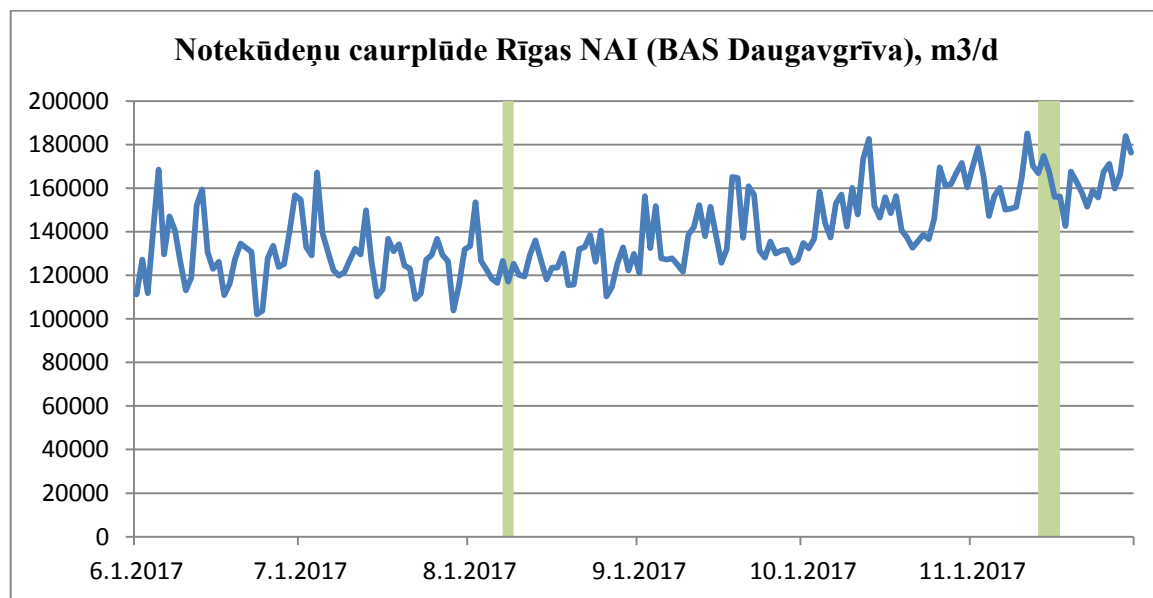
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +22°C, saulains laiks.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 16. novembrī 9:00 un pabeigta 2017. g. 17. novembrī 8:00 (atliktais starts).

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 3 - 7°C, apmācies, bet bez lietus.

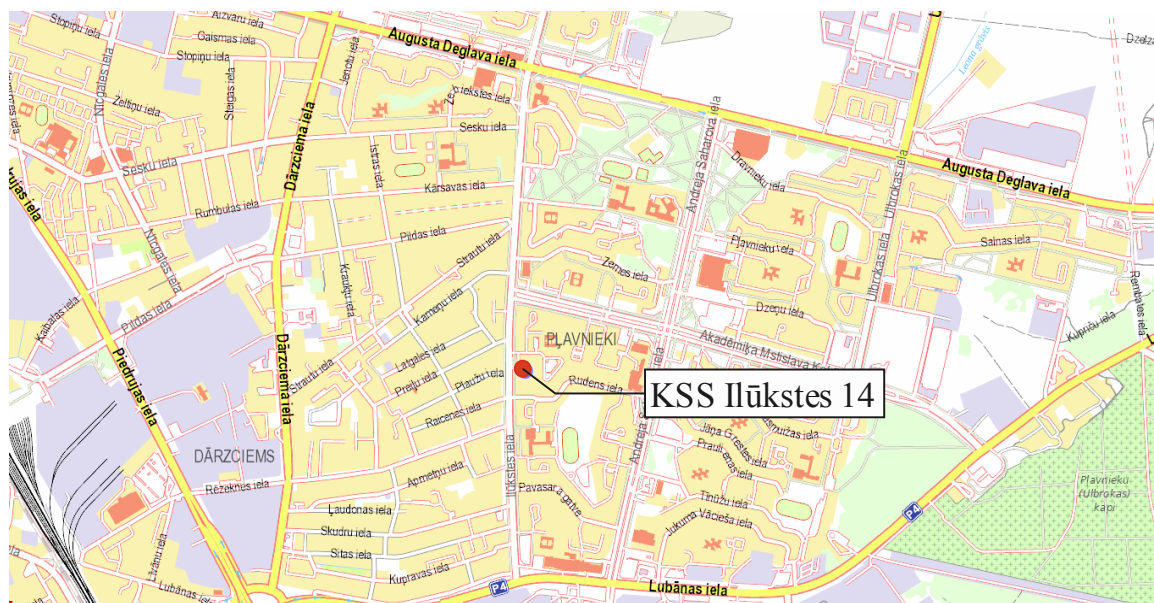
Notekūdeņu caurplūde Rīgas NAI (BAS Daugavgrīva) parauga vākšanas laikā: vasaras sesijā: vidēja, rudens sesijā: paaugstināta.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.17 Rīga, Pļavnieki

Otrā paraugu vākšanas vieta Rīgā: KSS Ilūkstes ielā 14, Pļavniekos.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 7. augustā 11:20 un pabeigta 2017. g. 8. augustā 10:20.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +22°C, saulains laiks.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 16. novembrī 9:00 un pabeigta 2017. g. 17. novembrī 8:00 (atliktais starts).

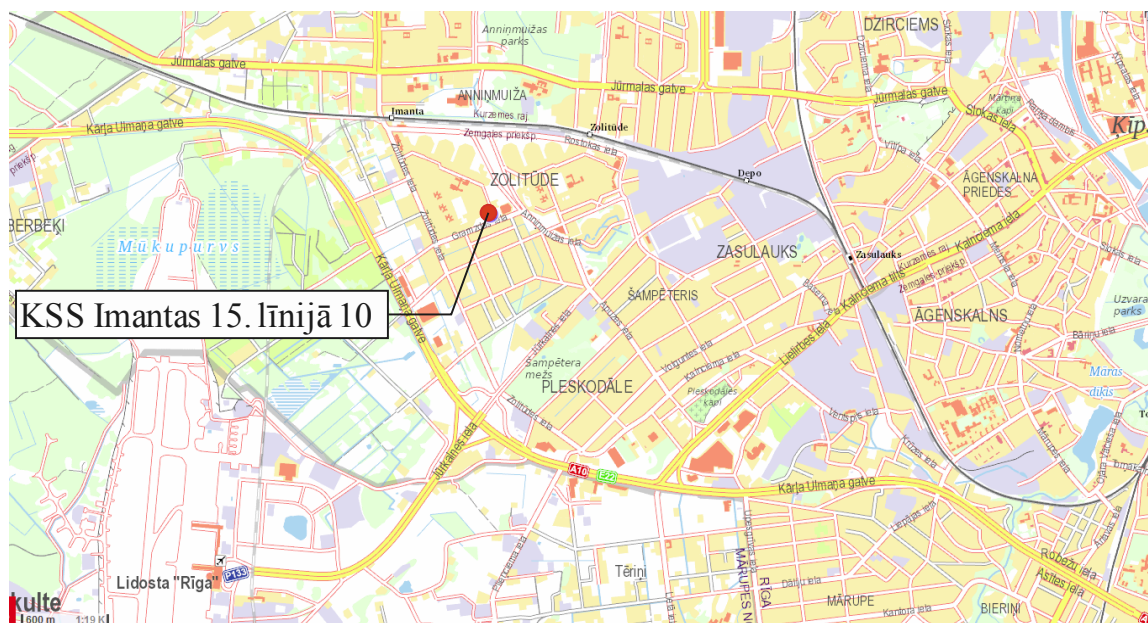
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 3 - 7°C, apmācies, bet bez lietus.

Notekūdeņu caurplūde Rīgas NAI (BAS Daugavgrīva) parauga vākšanas laikā: paaugstināta (skatīt 3.16. nodaļu "Rīga, Vecāķi").

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.18 Rīga, Imanta

Trešā paraugu vākšanas vieta Rīgā: KSS Imantas 15. līnijā 10, Imantā.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 8. augustā 12:00 un pabeigta 2017. g. 9. augustā 11:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +23°C, saulains laiks.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 14. novembrī 15:00 un pabeigta 2017. g. 15. novembrī 14:00.

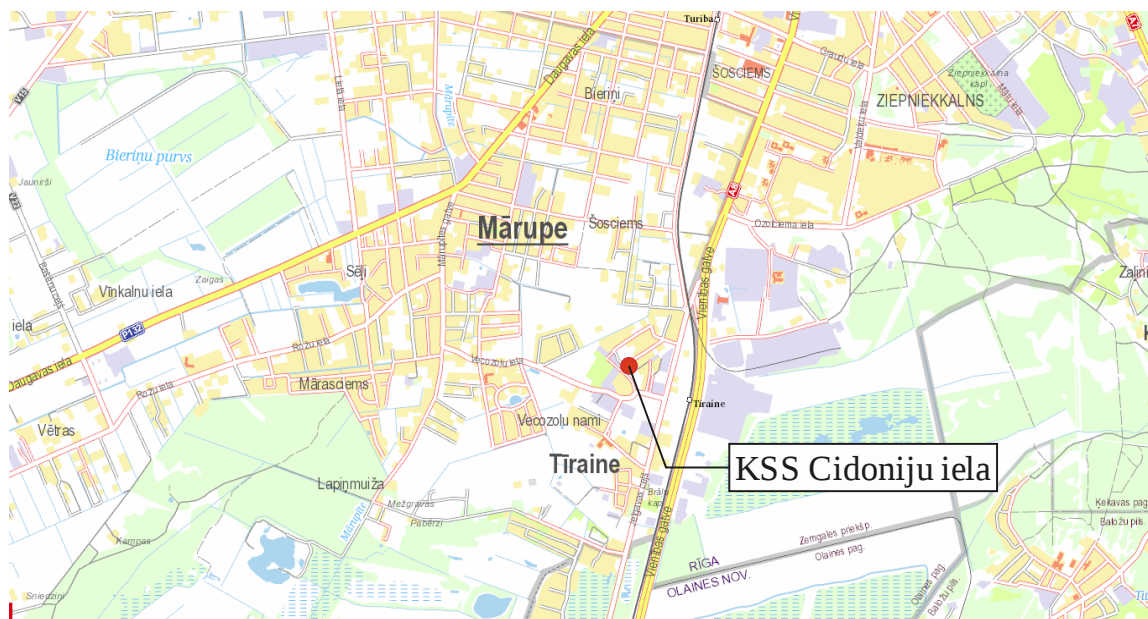
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 3 - 7°C, apmācies, bet bez lietus.

Notekūdeņu caurplūde Rīgas NAI (BAS Daugavgrīva) parauga vākšanas laikā: paaugstināta (skatīt 3.16. nodaļu "Rīga, Vecāķi").

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.19 Mārupe

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS Cidoniju ielā.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 8. augustā 14:30 un pabeigta 2017. g. 9. augustā 13:30.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +23°C, sauss, saulains laiks.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 13. novembrī 14:00 un pabeigta 2017. g. 14. novembrī 13:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 0 - 4°C, apmācies, smidzinošs lietus.

Notekūdeņi no Mārupes tiek pārsūkņēti uz Rīgas notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm. Notekūdeņu caurplūde Rīgas NAI (BAS Daugavgrīva) parauga vākšanas laikā: paaugstināta (skatīt 3.16. nodaļu "Rīga, Vecāķi").

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.20 Jēkabpils

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS Atpūtas ielā.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 10. augustā 10:00 un pabeigta 2017. g. 11. augustā 9:00.

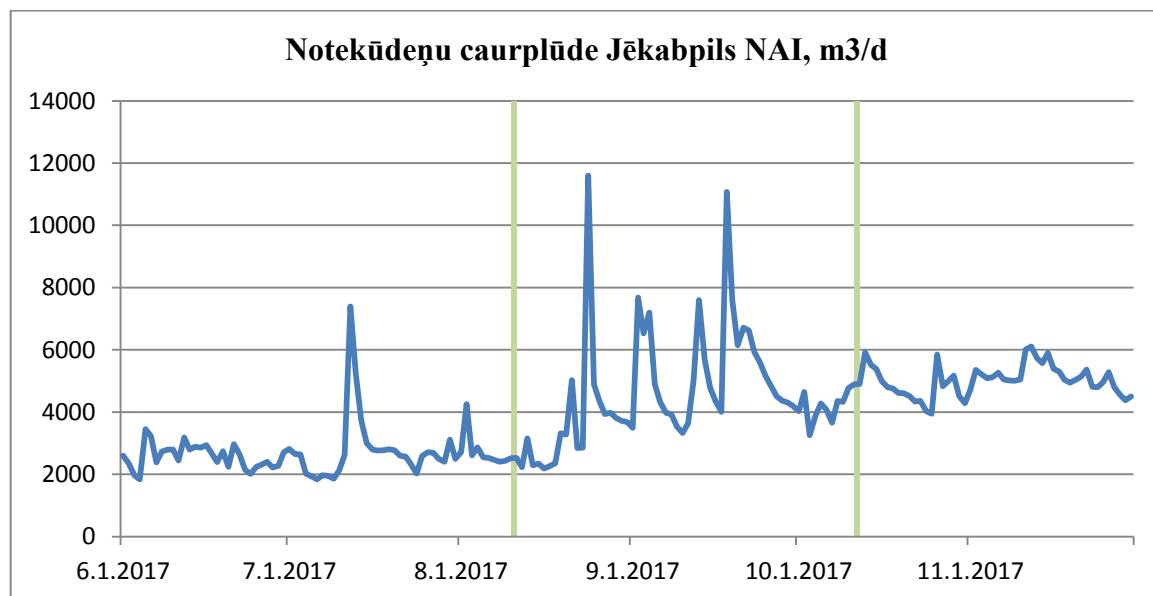
Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 11. oktobrī 11:00 un pabeigta 2017. g. 12. oktobrī 10:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 0 - 4°C, apmācies, smidzinošs lietus.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +25°C, sauss, saulains laiks.

Notekūdeņu caurplūde Jēkabpils NAI parauga vākšanas laikā: vasaras sesijā: normāla, rudens sesijā: paaugstināta.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.21 Madona

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS Lazdonas ielā.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 10. augustā 12:30 un pabeigta 2017. g. 11. augustā 11:30.

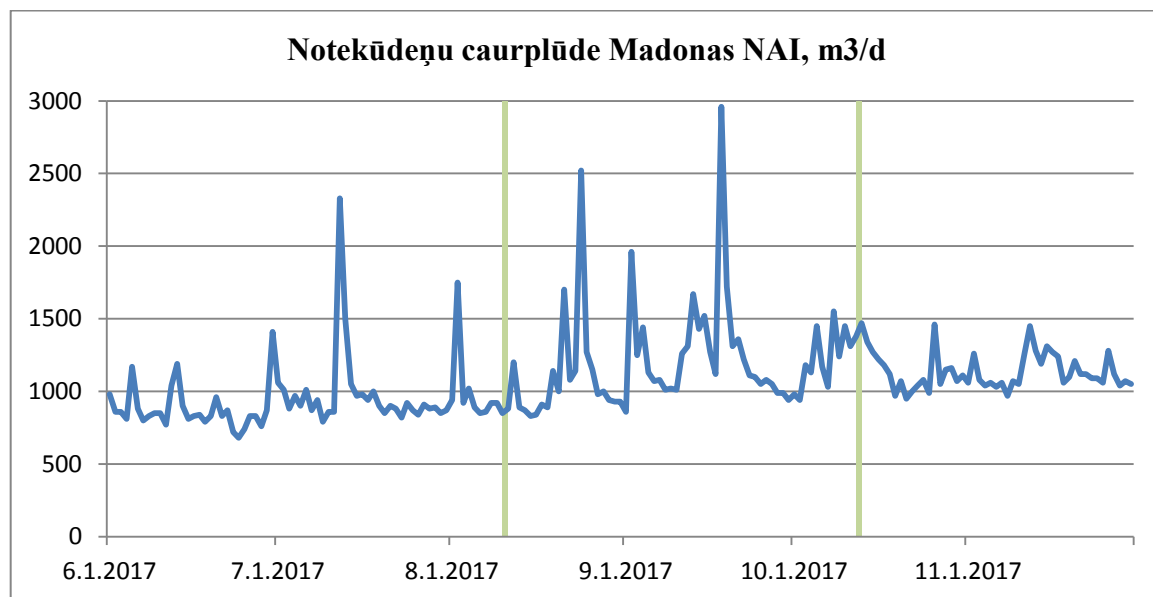
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +25°C, sauss, saulains laiks.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 12. oktobrī 13:15 un pabeigta 2017. g. 13. oktobrī 12:15.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 0 - 4°C, apmācies, viegls lietus.

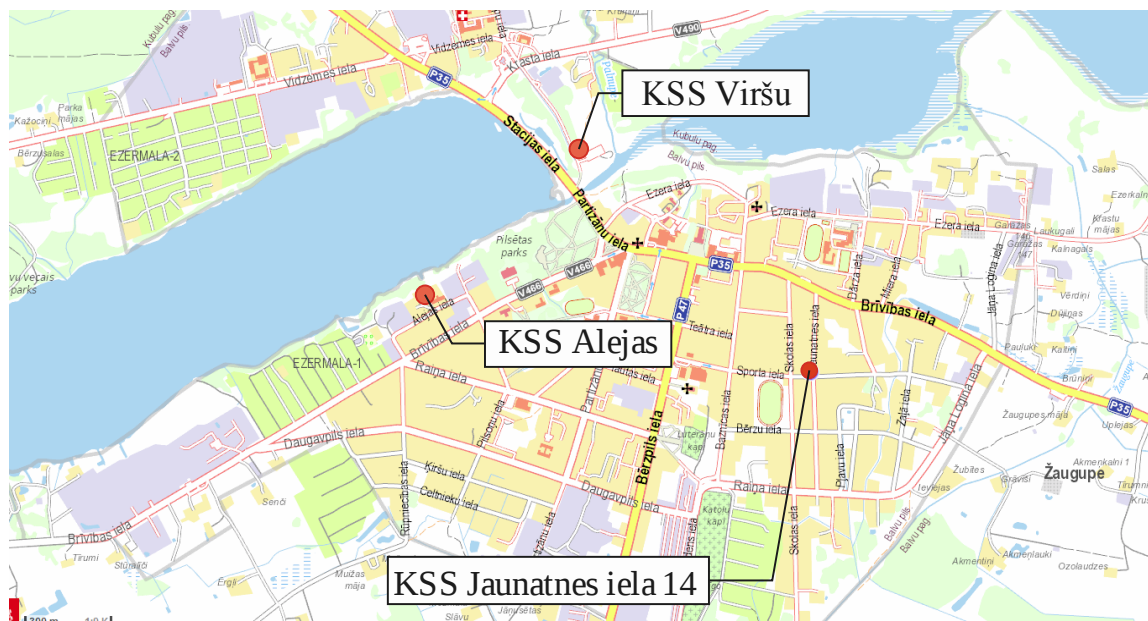
Notekūdeņu caurplūde Jēkabpils NAI parauga vākšanas laikā: vasaras sesijā: normāla, rudens sesijā: paaugstināta.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.22 Balvi

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS Jaunatnes ielā 14.

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 14. augustā 0:00 un pabeigta tās pašas dienas 24:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +22°C, sauss, saulains laiks.

Paraugu ņemšanas programma: standarta.

Savāktais paraugs vizuāli neparasti tīrs. Lai gan lietus nelija un kanalizācijas tīkli dotajā reģionā nesen ir atjaunoti, iespējams, darbu kvalitāte ir bijusi slikta un tīklos notiek ievērojama infiltrācija. Paraugs nodots analīzei, tomēr tas izrādījās netipisks un netiek ņemts vērā izpētes rezultātu analīzē.

Kopā ar Pasūtītāju un Balvu PA “San-Tex” pārstāvjiem panākta vienošanās, ka paraugu vākšanas rudens sesijā izvēlēsimies 2 citas KSS.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 6. novembrī un pabeigta 2017. g. 7. novembrī, KSS “Virši”: 11:45-10:45, KSS “Alejas”: 12:00 – 11:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 0 - 4°C, apmācies, lietus lijis apmēram pirms 2 dienām, tomēr NAI joprojām vērojama praktiski dubulta notekūdeņu plūsma.

Paraugi joprojām stipri atšķaidīti ar lietus ūdeņiem, kas liecina, ka Balvu kanalizācijas tīklos vērojama ļoti būtiska lietus infiltrācija.

Diemžēl Balvu NAI nestrādā notekūdeņu plūsmas/caurplūdes mērītāji, tāpēc nebija iespējams uzzināt notekūdeņu plūsmas izmaiņas pārskata periodā. Balvu NAI savāc orientējošus caurplūdes datus tikai mēneša griezumā.

3.23 Rēzekne

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS-12 Latgales ielā.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 14. augustā 0:00 un pabeigta tās pašas dienas 24:00.

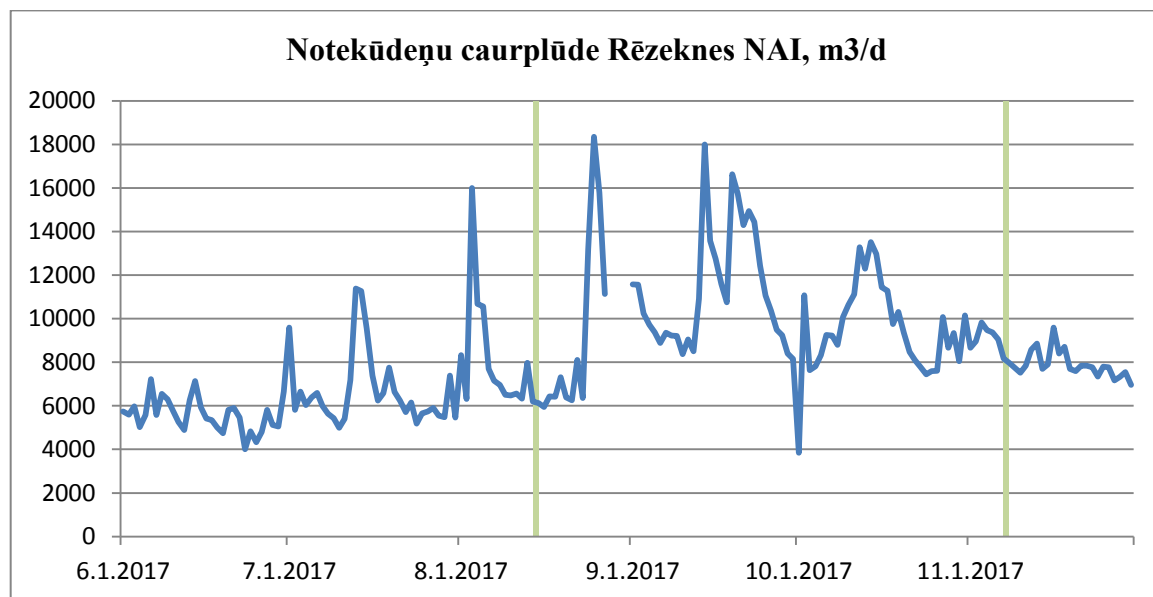
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +22°C, sauss, saulains laiks.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 7. novembrī 13:30 un pabeigta 2017. g. 8. novembrī 12:30.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 2 - 6°C, apmācies, bez lietus.

Notekūdeņu caurplūde Rēzeknes NAI parauga vākšanas laikā: vasaras sesijā: normāla, rudens sesijā: paaugstināta.

Paragu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.24 Krāslava

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS-4 Klusā ielā.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 15. augustā 15:00 un pabeigta 2017. g. 16. augustā 14:00.

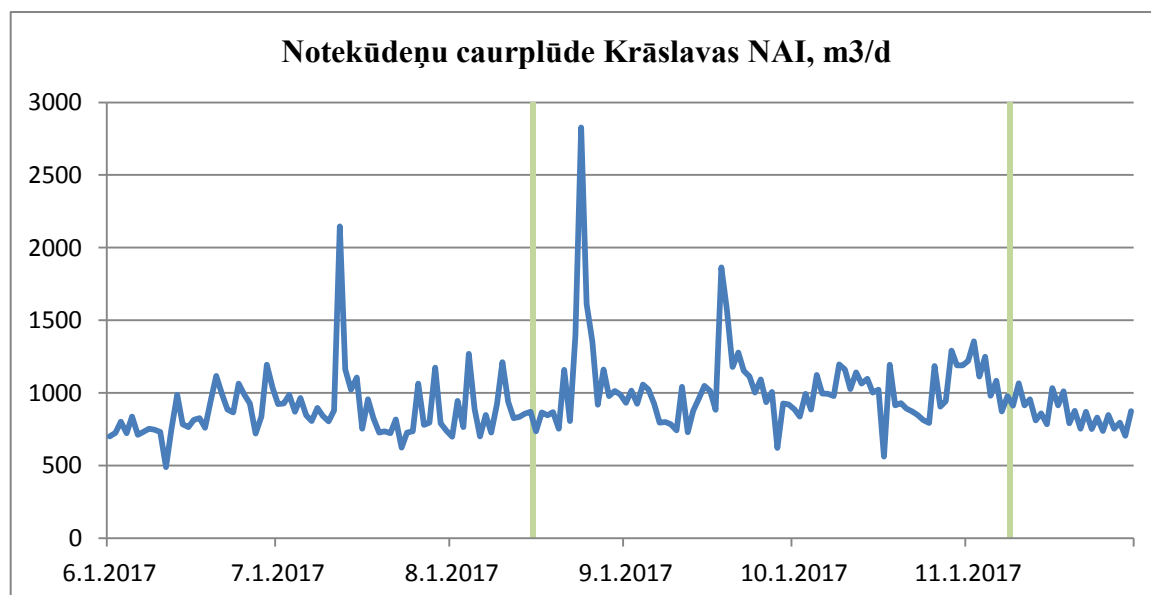
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +24°C, sauss, saulains laiks.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 8. novembrī 15:00 un pabeigta 2017. g. 9. novembrī 14:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 0 – 5°C, apmācies, bez lietus.

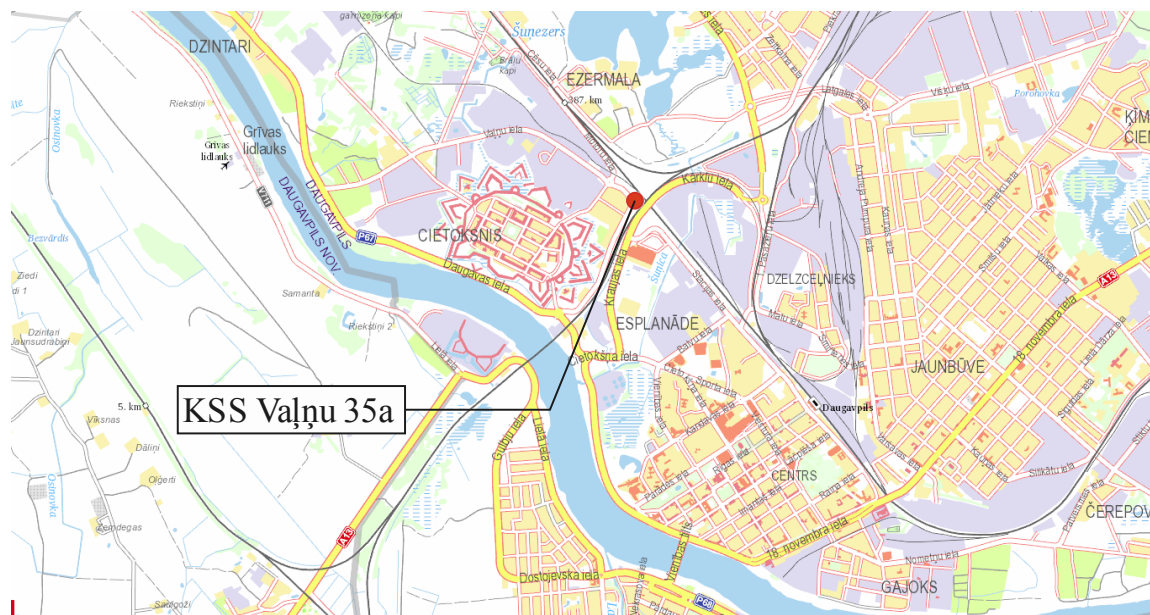
Notekūdeņu caurplūde Krāslavas NAI parauga vākšanas laikā: normāla.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.25 Daugavpils

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS Vaļņu ielā 35a.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 15. augustā 17:00 un pabeigta 2017. g. 16. augustā 16:00.

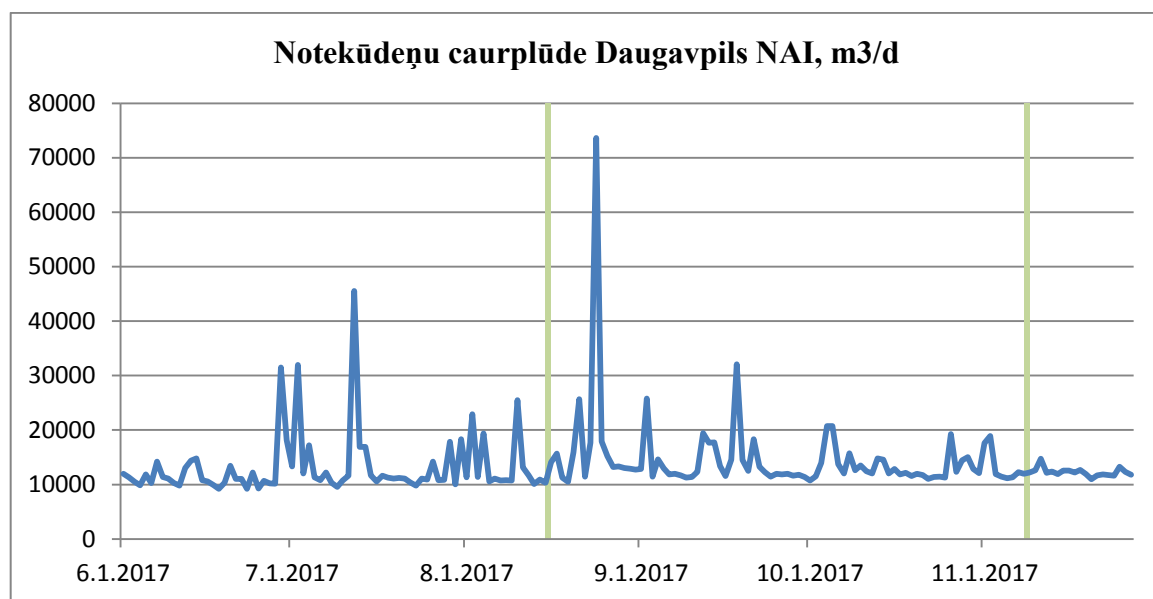
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +24°C, sauss, saulains laiks.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 8. novembrī 16:00 un pabeigta 2017. g. 9. novembrī 15:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 0 – 5°C, apmācies, bez lietus.

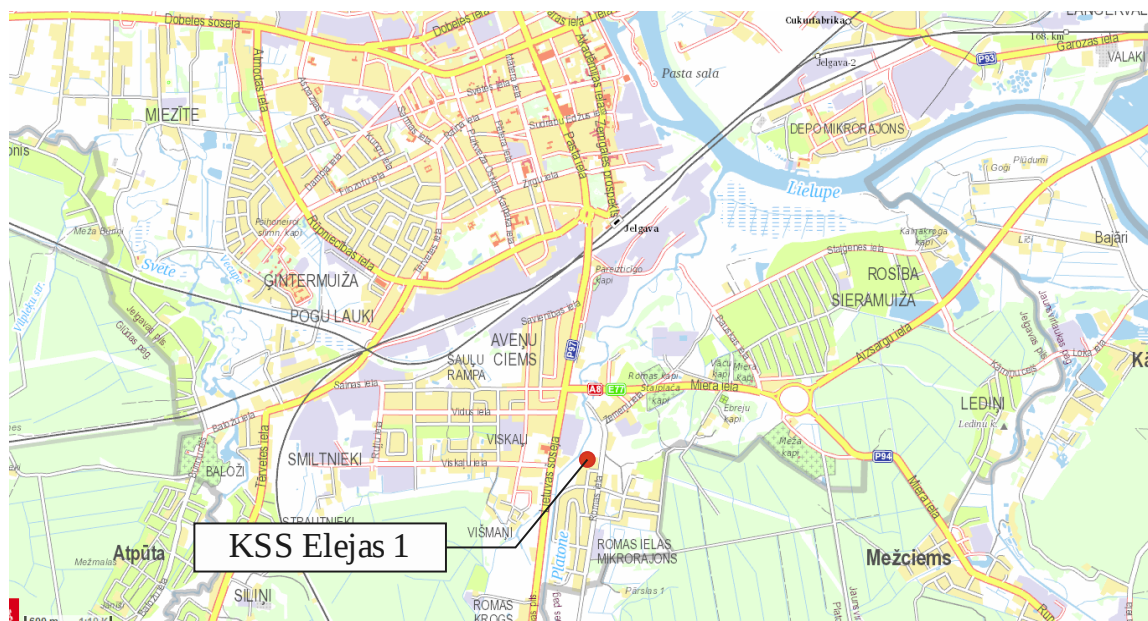
Notekūdeņu caurplūde Daugavpils NAI parauga vākšanas laikā: normāla.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.26 Jelgava

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS iepretim Elejas ielas 1. ēkai.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 21. augustā 11:00 un pabeigta 2017. g. 22. augustā 10:00.

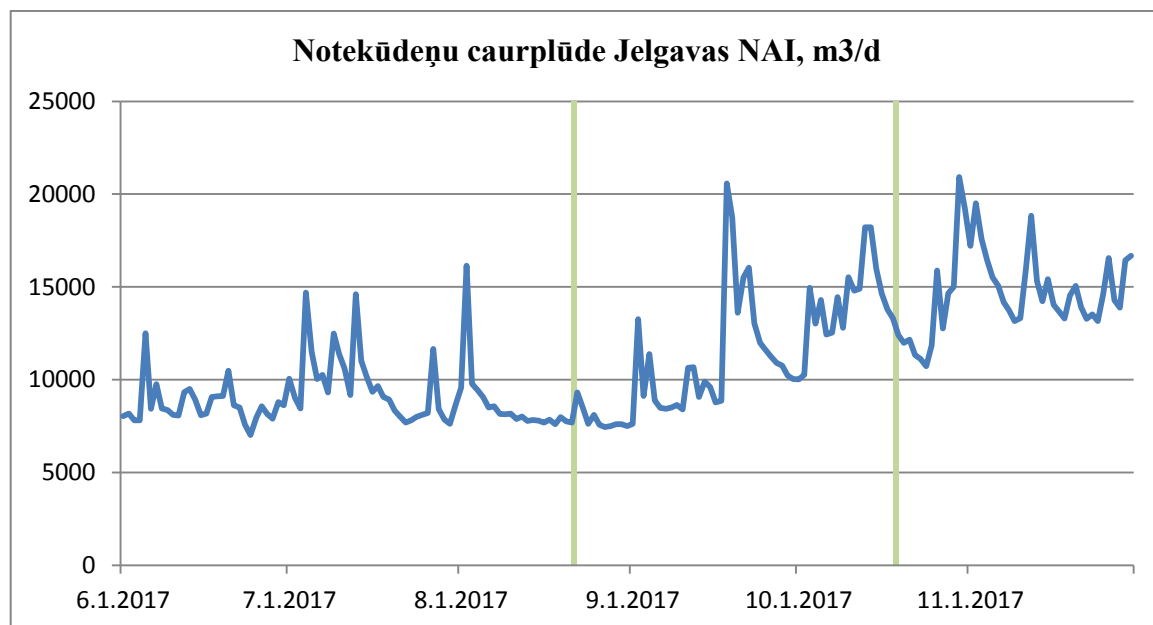
Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +20°C, mākoņains, brīžiem skaidrs laiks, bez lietus.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 18. oktobrī 13:00 un pabeigta 2017. g. 19. oktobrī 12:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: 10 – 13°C, smidzinošs lietus, pievakarē - stiprāks.

Notekūdeņu caurplūde Jelgavas NAI parauga vākšanas laikā: vasaras sesijā: normāla, rudens sesijā: paaugstināta.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

3.27 Garkalne

Sadzīves notekūdeņu parauga savākšanai tika izvēlēta KSS iepretim Kaiju ielas 13. ēkai.

Vasaras sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 21. augustā 14:00 un pabeigta 2017. g. 22. augustā 13:00.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: līdz +20°C, mākoņains, brīžiem skaidrs laiks. Parauga vākšana pabeigta tieši pirms intensīva lietus sākšanās.

Rudens sesija:

Parauga vākšana tika uzsākta 2017. g. 29. novembrī 14:30 un pabeigta 2017. g. 30. novembrī 13:30.

Laika apstākļi parauga vākšanas laikā: -1 – +2°C, apmācies, neliels lietus/slapjš sniegs.

Paraugu ņemšanas programma: standarta. Programmas realizācijas laikā nekādas problēmas netika novērotas.

Notekūdeņi no Garkalnes Bukultu rajona tiek pārsūknēti uz Rīgas notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm. Notekūdeņu caurplūde Rīgas NAI (BAS Daugavgrīva) parauga vākšanas laikā: paaugstināta (skatīt 3.16. nodaļu "Rīga, Vecāķi").

4 Analīžu rezultāti

Visi notekūdeņu paraugi tika atdoti piesārņojuma analīzei Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra laboratorijā Jūrmalā, Ošu ielā 5. Iegūtie rezultāti apkopoti sekojošajās tabulās.

Tā kā Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumos Nr. 34 no 2002. g. 22. janvāra tipiski sadzīves notekūdeņi ir raksturoti ar 5 piesārņojuma parametriem, tieši šie parametri arī tika noteikti visu paraugu analīzēs: KSP , BSP_5 , suspendētās vielas, kopējais slāpekļis, kopējais fosfors.

Metodes, kuras Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra laboratorija izmantoja paraugu analīzē, dotas pievienotajos testēšanas pārskatos. Pārskatos norādīts arī paraugu pieņemšanas datums un rezultātu nenoteiktība.

Tabula 1. Notekūdeņu analīžu vasaras sesijas rezultāti

Nr.	Vieta	Testēšanas pārskats	Datums	KSP , mg/L	BSP_5 , mg/L	SV, mg/L	Nkop, mg/L	Pkop, mg/L
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Liepāja	17A02146	2017.07.04.-05.	550	200	220	84	9,4
2	Aizpute	17A02146	2017.07.05.-06.	330	220	100	91	9,3
3	Saldus	17A02154	2017.07.09.-10.	500	370	290	67	7,9
4	Talsi	17A02195	2017.07.10.-11.	640	400	150	123	13,7
5	Ventspils	17A02195	2017.07.11.-12.	680	470	120	105	10,6
6	Smiltene	17A02263	2017.07.16.	660	420	170	126	14,6
7	Cēsis	17A02291	2017.07.17.-18.	1610	460	1040	146	19
8	Valmiera	17A02322	2017.07.18.-19.	730	340	200	76	12,6
9	Sigulda	17A02338	2017.07.19.-20.	450	290	130	89	9,8

Nr.	Vieta	Testēšanas pārskats	Datums	ḲSP, mg/L	BSP5, mg/L	SV, mg/L	Nkop, mg/L	Pkop, mg/L
1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	Salaspils	17A02391	2017.07.24.-25.	1330	560	610	118	14,6
11	Tukums	17A02402	2017.07.25.-26.	580	285	240	87	10,8
12	Baldone	17A02405	2017.07.26.-27.	1220	520	570	85	11,4
13	Jaunpils- Leveste	17A02421	2017.07.30.	780	520	340	131	14,6
14	Bauska	17A02478	2017.08.01.	380	141	320	137	7,6
15	Jūrmala	17A02486	2017.08.02.-03.	420	96	150	52	6,5
16	Rīga, Vecāķi	17A02539	2017.08.07.-08.	750	440	400	94	11,2
17	Rīga, Ilūkstes	17A02539	2017.08.07.-08.	630	470	530	84	9,1
18	Rīga, Imanta	17A02577	2017.08.08.-09.	590	360	250	87	8,7
19	Mārupe	17A02577	2017.08.08.-09.	740	380	350	86	9,4
20	Jēkabpils	17A02600	2017.08.10.-11.	550	320	200	160	15,7
21	Madona	17A02600	2017.08.10.-11.	680	460	230	126	14,2
22	Rēzekne	17A02637	2017.08.14.	700	420	300	104	11,6
23	Krāslava	17A02665	2017.08.15.-16.	1210	620	700	131	16,6
24	Daugavpils	17A02665	2017.08.15.-16.	740	420	600	75	9,8
25	Garkalne	17A02705	2017.08.21.-22.	560	340	190	101	11,4
26	Jelgava	17A02705	2017.08.21.-22.	630	460	92	128	14

Tabula 2. Notekūdeņu analīžu rudens sesijas rezultāti

Nr.	Vieta	Testēšanas pārskats	Datums	ḲSP, mg/L	BSP5, mg/L	SV, mg/L	Nkop, mg/L	Pkop, mg/L
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Liepāja	17A03349	2017.10.02.-03.	590	370	250	60	7,6
2	Aizpute	17A03349	2017.10.02.-03.	570	340	270	91	10,4
3	Saldus	17A03635	2017.10.17.-18.	182	58	87	32	3,5
4	Talsi	17A03382	2017.10.04.-05.	670	390	210	135	15
5	Ventspils	17A03382	2017.10.04.-05.	740	480	140	92	10,3
6	Smiltene	17A03782_L	2017.10.24.-25.	1080	620	400	141	16,3
7	Cēsis	17A03782_L	2017.10.23.-24.	530	380	210	89	10,2
8	Valmiera	17A03782_L	2017.10.23.-24.	660	250	210	75	9,5
9	Sigulda	17A03782_L	2017.10.24.-25.	1170	700	720	112	16,1
10	Salaspils	17A03706	2017.10.19.-20.	790	500	390	98	10,8
11	Tukums	17A03635	2017.10.17.-18.	270	115	140	44	5,3

Nr.	Vieta	Testēšanas pārskats	Datums	ḲSP, mg/L	BSP5, mg/L	SV, mg/L	Nkop, mg/L	Pkop, mg/L
1	2	3	4	5	6	7	8	9
12	Baldone	17A04095	2017.11.13.-14.	680	360	360	70	9,4
13	Jaunpils- Leveste	17A03870	2017.10.31.- 11.01.	660	580	280	84	9,9
14	Bauska	17A03695	2017.10.18.-19.	119	65	69	28	2,9
15	Jūrmala	17A03870	2017.10.31.- 11.01.	192	100	92	26	3,1
16	Rīga, Vecāķi	17A04186	2017.11.16.-17.	670	360	260	74	8,6
17	Rīga, Ilūkstes	17A04186	2017.11.16.-17.	550	150	240	93	10,2
18	Rīga, Imanta	17A04103	2017.11.14.-15.	740	460	290	66	8
19	Mārupe	17A04095	2017.11.13.-14.	670	460	260	80	9,4
20	Jēkabpils	17A03465	2017.10.11.-12.	430	270	110	151	14,8
21	Madona	17A03569	2017.10.12.-13.	330	190	170	63	6,2
22	Rēzekne	17A04028	2017.11.07.-08.	460	260	200	74	7,3
23	Krāslava	17A04042	2017.11.08.-09.	870	560	520	126	14,1
24	Daugavpils	17A04042	2017.11.08.-09.	600	370	330	70	7,7
25	Garkalne	17A04386	2017.11.29.-30.	520	320	230	66	8,3
26	Jelgava	17A03695	2017.10.18.-19.	210	126	55	56	6
27	Balvi, Viršu	17A03997	2017.11.06.-07.	122	66	87	20,8	2,7
28	Balvi, Alejas	17A03997	2017.11.06.-07.	230	145	120	33	3,6

Testēšanas pārskati, kuri tika izmantoti šo tabulu sastādīšanai, pievienoti šī dokumenta 1. pielikumā.

5 Rezultātu izvērtējums

5.1 Rezultātu kopsavilkums

Tipisko sadzīves notekūdeņu izpēti 1. kārtā, kas tika veikta 2016. gadā, tika iegūti sekojoši rezultāti:

Tabula 3. Sadzīves notekūdeņu izpēti 1. kārtas (2016. g.) rezultāti

	ḲSP, mg/L	BSP5, mg/L	SV, mg/L	Nkop, mg/L	Pkop, mg/L
Vidējā vērtība	619	343	227	97	10
Standarta nobīde no	238	172	138	35	3

vidējās vērtības					
Maksimāli	1080	740	530	170	16,1
Minimāli	210	10	47	40	4,3
Mediāna	640	320	180	95	9,7
Procentile, 85%	825	510	380	139	13,5

Apkopojot izpētes 2. kārtas vasaras sesijā iegūtos rezultātus, iegūstam sekojošus rezultātus:

Tabula 4. Sadzīves notekūdeņu izpētes 2. kārtas vasaras sesijas rezultātu kopsavilkums

	ḲSP, mg/L	BSP5, mg/L	SV, mg/L	Nkop, mg/L	Pkop, mg/L
Vidējā vērtība	717	384	327	104	11,7
Standarta nobīde no vidējās vērtības	303	125	226	27	3,1
Maksimāli	1610	620	1040	160	19
Minimāli	330	96	92	52	6,5
Mediāna	650	410	245	97,5	11,3
Procentile, 85%	887,5	482,5	577,5	131	14,6

Savukārt rudens sesijā tika iegūti sekojoši rezultāti:

Tabula 5. Sadzīves notekūdeņu izpētes 2. kārtas rudens sesijas rezultātu kopsavilkums

	ḲSP, mg/L	BSP5, mg/L	SV, mg/L	Nkop, mg/L	Pkop, mg/L
Vidējā vērtība	547	323	239	77	8,8
Standarta nobīde no vidējās vērtības	291	192	153	38	4,3
Maksimāli	1170	700	720	151	16,3
Minimāli	119	58	55	20,8	2,7
Mediāna	580	350	220	74	9
Procentile, 85%	740	499	358,5	111,3	13,9

Ja salīdzinām iegūtās vidējās vērtības, redzams, ka rudens sesijā tās ir būtiski zemākas nekā vasaras sesijā:

	ḲSP, mg/L	BSP5, mg/L	SV, mg/L	Nkop, mg/L	Pkop, mg/L
Vidējā vērtība vasaras sesijā	717	384	327	104	11,7
Vidējā vērtība rudens sesijā	547 (-23,7%)	323 (-15,9%)	239 (-26,9%)	77 (-26%)	8,8 (-23,8%)

Pieņemts, ka vasaras sesijas rezultāti ir 100%.

Redzams, ka vidējās piesārņojuma vērtības ir par 23,3% zemākas nekā tās bija vasaras sesijā, turklāt samazinājums ir ļoti līdzīgs visos piesārņojuma parametros, izņemot BSP₅.

Tā kā plūsmas dati šajā sevišķi slapjajā rudenī rāda būtisku notekūdeņu caurplūdes pieaugumu pētījumā iesaistīto pilsētu notekūdeņu attīrīšanas ietaisēs, jāsecina, ka atšķaidījumu ir radījusi lietusu ūdeņu infiltrācija.

Diemžēl tikpat kā nevienā pētījumā iesaistītajā KSS plūsmas mērītāji nav uzstādīti. Plūsmas mērītāji ir uzstādīti notekūdeņu attīrīšanas ietaisēs, kurās nonāk notekūdeņi paštecē un no daudzām KSS, tāpēc nav iespējams novērtēt, tieši cik liela ir lietusu ūdens ietekme uz savāktajiem paraugiem.

5.2 Iegūto rezultātu salīdzinājums ar MK 34. noteikumos minēto piesārņojumu

Ja izvērtējam iegūtās vidējās piesārņojuma vērtības un mediānas vērtības, tad gan izpētes 1. kārtā, gan arī izpētes 2. kārtas rudens sesijā tās salīdzinoši labi atbilst Ministru kabineta noteikumos Nr. 34 no 2002. g. 22. janvāra minētajām tipisko sadzīves notekūdeņu vērtībām.

Tabula 6. Pētījumā iegūto vidējo piesārņojuma vērtību salīdzinājums ar Ministru Kabineta noteikumos Nr. 34 noteikto tipisko sadzīves notekūdeņu piesārņojumu

	ĶSP, mg/L	BSP ₅ , mg/L	SV, mg/L	Nkop, mg/L	Pkop, mg/L
MK Nr. 34	210 – 740	150 – 350	120 – 450	20 – 80	6 – 23
Vidēji 1. kārtā	619	343	227	97 (+17)	10
Vidēji 2. kārtas vasaras sesijā	717	384 (+34)	327	104 (+24)	11,7
Vidēji 2. kārtas rudens sesijā	547	323	239	77	8,8
Mediāna 1. kārtā	640	320	180	95 (+15)	9,7
Mediāna 2. kārtas vasaras sesijā	650	410 (+60)	245	97,5 (+17,5)	11,3
Mediāna 2. kārtas rudens sesijā	580	350	220	74	9,0
Vidēji 2. kārtas izpētē kopā	629	352 (+2)	281	89,7 (+9,7)	10,2
Mediāna 2. kārtas izpētē kopā	630	370 (+20)	235	87 (+7)	9,9

Izpētes 1. kārtā vienīgais izņēmums bija kopējā slāpekļa rādītājs, kas par vidēji 17 mg/L (21%) pārsniedz tipiskiem sadzīves notekūdeņiem noteikto maksimālo piesārņojuma koncentrāciju. Novērotā maksimālā kopējā slāpekļa koncentrācija bija 170 mg/L, kas vairāk kā 2 reizes pārsniedz Ministru Kabineta noteikumos norādīto maksimālo koncentrāciju.

Izpētes 2. kārtas vasaras sesijā pēc vidējām vērtībām tipiskiem sadzīves notekūdeņiem noteikto maksimālo piesārņojuma koncentrāciju pārsniedz kā BSP₅, tā arī kopējais slāpekļis.

BSP₅ vidējā vērtība aprēķināta 384 mg/L, kas par 34 mg/L (8,8%) pārsniedz MK 34. noteikumos norādīto maksimālo BSP₅ vērtību. Rēķinot pēc mediānas vērtības, pārsniegums ir 60 mg/L (17,1%).

Kopējā slāpekļa vidējā vērtība aprēķināta 104 mg/L (± 35 mg/L), kas par 24 mg/L (30%!) pārsniedz MK 34. noteikumos norādīto maksimālo kopējā slāpekļa vērtību. Rēķinot pēc mediānas vērtības, pārsniegums ir 17,5 mg/L (21,9%)%.

Izpētes 2. kārtas rudens sesijā pēc vidējām vērtībām visu paraugu piesārņojums atbilda MK 34. noteikumos tipiskiem sadzīves notekūdeņiem noteiktajam piesārņojuma līmenim. Kā jau tika minēts, būtisku lomu piesārņojuma koncentrāciju samazinājumā rudens sesijā spēlēja ievērojamā lietuss infiltrācijas ietekme (ap 23%).

Apkopojot visus (vasaras + rudens sesijas) datus, MK 34. noteikumu normām neatbilst vidējā un mediānas BSP₅ un N_{kop} vidējā vērtība.

BSP₅ vidējā vērtība aprēķināta 352 mg/L, kas par 2 mg/L (0,6%) pārsniedz MK 34. noteikumos norādīto maksimālo BSP₅ vērtību. Rēķinot pēc mediānas vērtības, pārsniegums ir 20 mg/L (5,7%).

Kopējā slāpekļa vidējā vērtība aprēķināta 89,7 mg/L, kas par 9,7 mg/L (12,1%) pārsniedz MK 34. noteikumos norādīto maksimālo kopējā slāpekļa vērtību. Rēķinot pēc mediānas vērtības, pārsniegums ir 7 mg/L (8,75%).

Dotajā situācijā nepieciešams lemt, uz kādiem datiem balstīt likumdošanā noteikto sadzīves notekūdeņu piesārņojumu: uz sausā laika datiem (t.i., vasaras sesijas datiem), vai arī uz vidējiem vasaras-rudens sesijas datiem, kur tiek ņemta vērā arī lietuss infiltrācija.

Pirmajā variantā tiktu raksturots sadzīves notekūdeņu piesārņojums bez notekūdeņu atšķaidīšanas ar lietuss ūdeņiem, vai ar minimālu atšķaidīšanu, t.i., piesārņojums, kāds rodas piesārņojuma avotā. Otrajā variantā tiktu raksturots piesārņojums, kāds no dzīvojamajiem rajoniem nonāk kanalizācijas sūkņu stacijās un notekūdeņu attīrīšanas ietaisēs dažādos gadalaikos, pie dažāda nokrišņu daudzuma.

Ja MK 34. noteikumu 5. pielikumā minēto sadzīves notekūdeņu piesārņojuma koncentrāciju mainīšanas mērķis ir sniegt vadlīnijas ražošanas uzņēmumiem, prasot pilsētu kanalizācijas tīklos novadīt notekūdeņus, kas nav vairāk piesārņoti kā tipiski sadzīves notekūdeņi, tad nepieciešams orientēties uz paraugu ņemšanas vasaras sesijas rezultātiem.

5.3 Rezultātu sadalījums

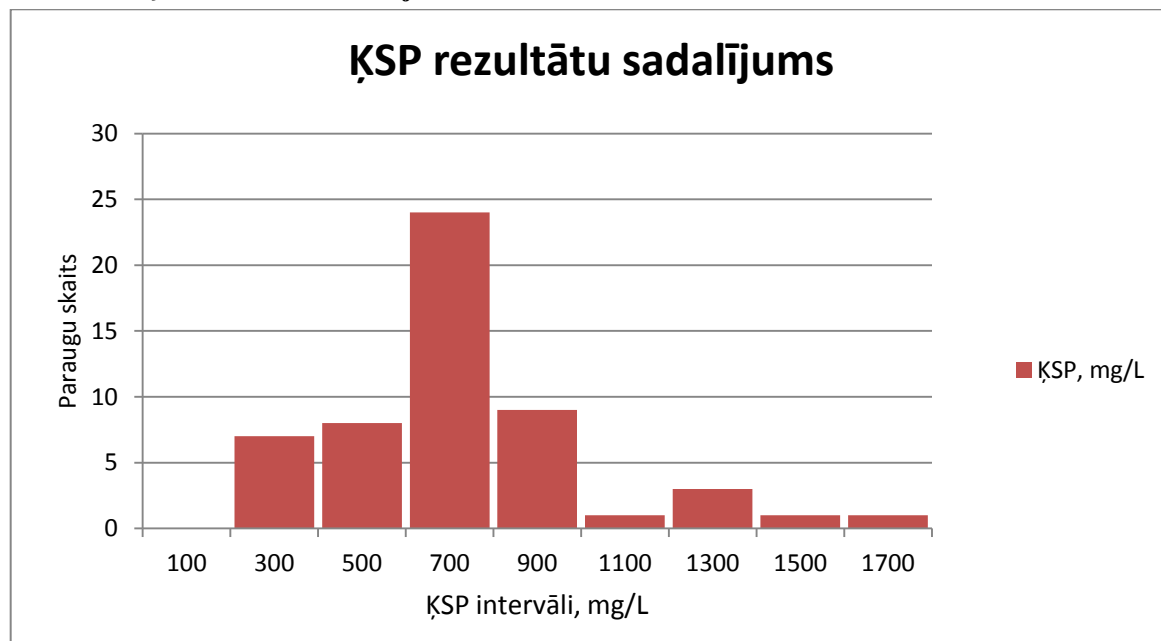
Lai novērtētu nepieciešamību mainīt MK 34. noteikumos minētās tipisko sadzīves notekūdeņu koncentrācijas, var būt mērķtiecīgi izvērtēt iegūto rezultātu sadalījumu.

5.3.1 ĶSP rezultātu sadalījums

Pievienotais ĶSP sadalījuma un citi sadalījuma grafiki konstruēti sekojoši: uz horizontālās ass atlikta piesārņojuma koncentrācijas robežvērtības. Uz vertikālās ass atlikts analīžu skaits, kurās izmērītā vērtība iekrīt noteiktā intervālā.

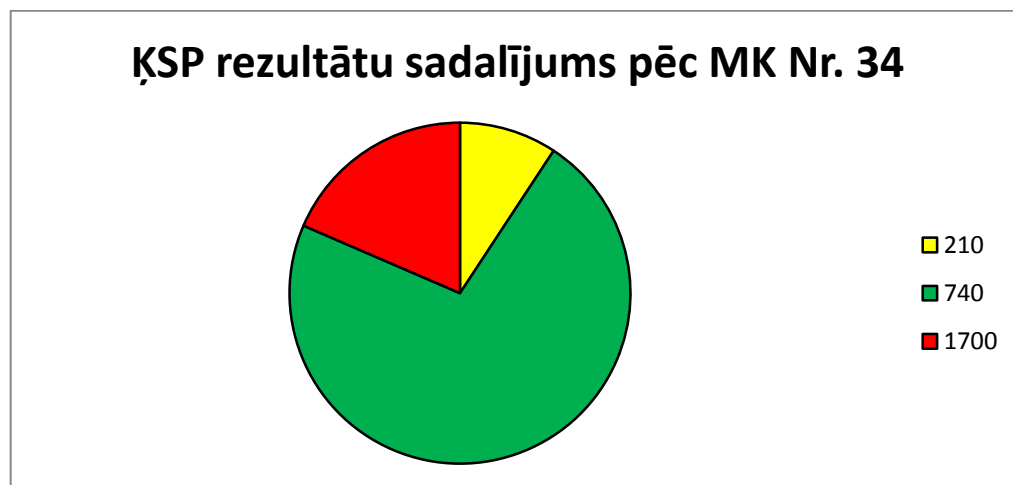
Sekojošajā ĶSP sadalījuma grafikā pie “100” ir atrodams paraugu skaits, kuros izmērītais ĶSP līmenis būtu mazāks vai vienāds ar 100 mg/L (tādu nebija). Pie “300” ir atrodams paraugu skaits, kuros izmērītais ĶSP bija 101 – 300 mg/L robežās (7 paraugi), utt.

Grafiks 1. ĶSP rezultātu sadalījums

Novērotais rezultātu sadalījums liecina, ka lielajā vairumā gadījumu izmērītā ĶSP vērtība bija mazāka par 900 mg/L, tomēr vairākos (6 gab.) paraugos ĶSP līmenis bija augstāks, maksimāli sasniedzot 1610 mg/L (Cēsis, vasaras sesija). Grafiks aptuveni atbilst t.s. “normālajam sadalījumam”.

Izkārtojot rezultātus pēc to atbilstības MK 34. noteikumiem, iegūstam sekojošu ainu:

Ar zaļu krāsu apzīmēti rezultāti, kuri iekļāvās MK 34. noteikumos minētajā 210 – 740 mg/L intervālā, ar sarkanu krāsu – tie, kas pārsniedza minēto diapazonu, ar dzeltenu – tie, kas bija zem diapazona.

Grafiks liecina, ka apmēram $\frac{3}{4}$ gadījumu izmērītā ŪSP vērtība atbilda MK 34. noteikumos minētajai vērtībai, savukārt paraugu skaits, kuros diapazons tika pārsniegts, ir aptuveni vienāds ar paraugu skaitu, kuros tas netika sasniegts.

Paraugu vākšanas vasaras sesijā iegūtā vidējā ŪSP vērtība: 717 ± 303 mg/L, kur standarta nobīde aprēķināta pēc sekojošas formulas:

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \bar{x})^2}{N-1}},$$

kur

N – paraugu skaits sērijā,

x – izmērītā ŪSP vērtība, mg/L

$\bar{x}$ – vidējā ŪSP vērtība paraugu sērijā.

Rudens sesijā iegūtā vidējā ŪSP vērtība bija 547 ± 291 mg/L. Samazinājums skaidrojams ar lietūs ietekmi.

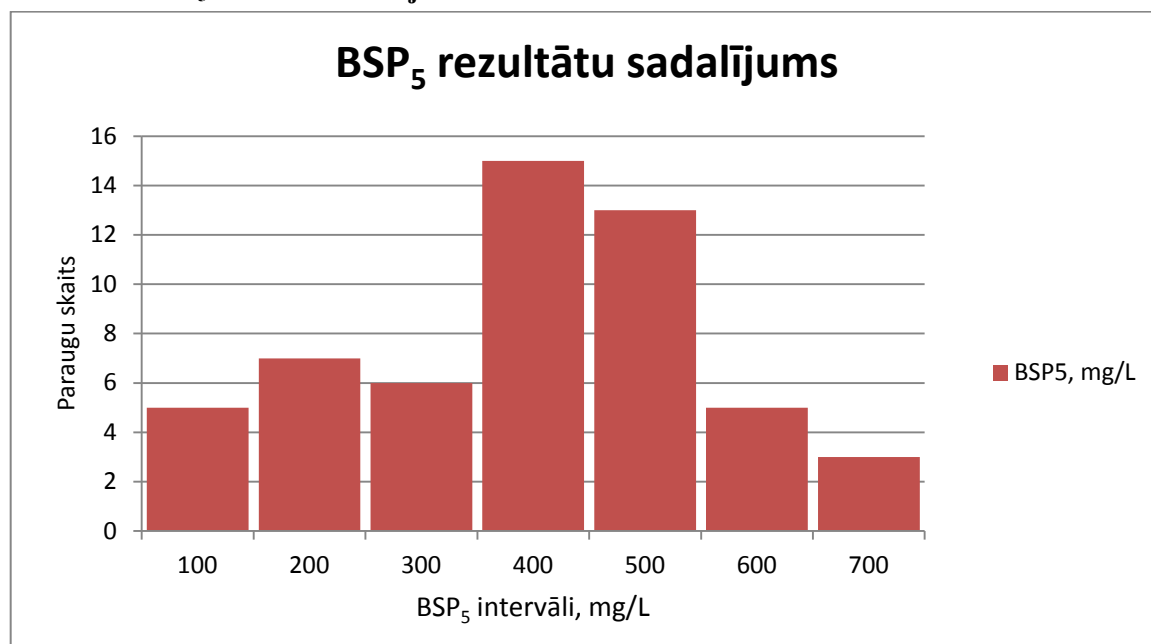
Abās (rudens + vasaras) sesijās kopā iegūtā vidējā ŪSP vērtība bija 629 ± 284 mg/L

Novērojama samērā liela rezultātu izkliede. Šāda izkliede ir neizbēgama, ņemot vērā dažādos apstākļus pētījumā iesaistītajās pilsētās (privātmājas, daudzdzīvokļu māju rajons, jaukta dzīvojamā apbūve), kā arī laika apstākļu ietekmi.

Kopumā jāsecina, ka mainīt MK noteikumos minēto 210 – 740 mg/L ŪSP intervālu nav pamata.

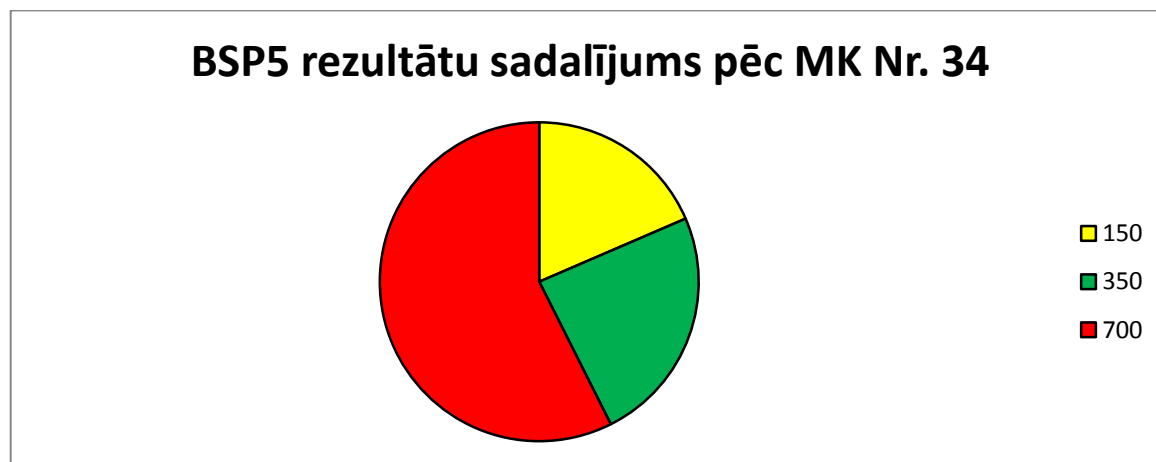
5.3.2 BSP₅ rezultātu sadalījums

Novērotais BSP₅ sadalījums paraugos atšķiras no ŪSP sadalījuma ar to, ka maksimums tajā ir nobīdīts aiz MK 34. noteikumos sniegtā intervāla.

Grafiks 2. BSP₅ rezultātu sadalījums

Novērotais rezultātu sadalījums liecina, ka lielajā vairumā gadījumu izmērītā BSP₅ vērtība atrodas 300 – 500 mg/L intervālā.

Izkārtojot rezultātus pēc to atbilstības MK 34. noteikumiem, iegūstam sekojošu ainu:

Ar zaļu krāsu arī šeit apzīmēti rezultāti, kuri iekļāvās MK 34. noteikumos minētajā 150 – 350 mg/L intervālā, ar sarkanu krāsu – tie, kas pārsniedza minēto diapazonu, ar dzeltenu – tie, kas bija zem diapazona.

Grafiks liecina, ka no 54 paraugiem, tikai 13 paraugos (24%) izmērītā BSP₅ vērtība atbilda MK 34. noteikumos minētajai vērtībai, savukārt 31 paraugā (57%) minētais diapazons tika pārsniegts. 10 paraugos (18,5%) norādītais diapazons netika sasniegts

Paraugu vākšanas vasaras sesijā iegūtā vidējā BSP₅ vērtība: 384 ±125 mg/L, kur standarta nobīde aprēķināta pēc sekojošas formulas:

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \bar{x})^2}{N-1}},$$

kur

N – paraugu skaits sērijā,

x – izmērītā BSP_5 vērtība, mg/L

$\bar{x}$ – vidējā BSP_5 vērtība paraugu sērijā.

Rudens sesijā iegūtā vidējā BSP_5 vērtība bija 323 ± 192 mg/L. Samazinājums skaidrojams ar lietus ietekmi.

Abās (rudens + vasaras) sesijās kopā iegūtā vidējā BSP_5 vērtība bija 352 ± 155 mg/L

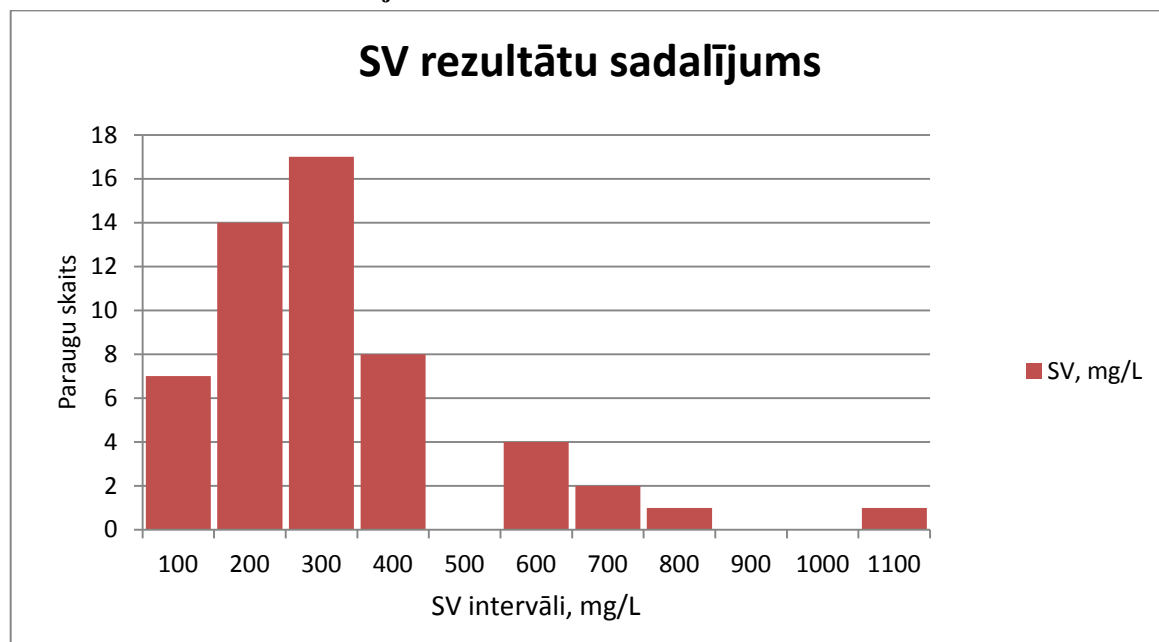
Arī BSP_5 rezultātiem novērojama samērā liela rezultātu izkliede, kas saistīta ar iesaistīto pilsētu specifiku un laika apstākļu ietekmi.

Rezultāti rāda, ka būtu mērķtiecīgi paaugstināt MK noteikumus minētā 150 – 350 mg/L BSP_5 intervāla augšējo robežu.

5.3.3 *SV rezultātu sadalījums*

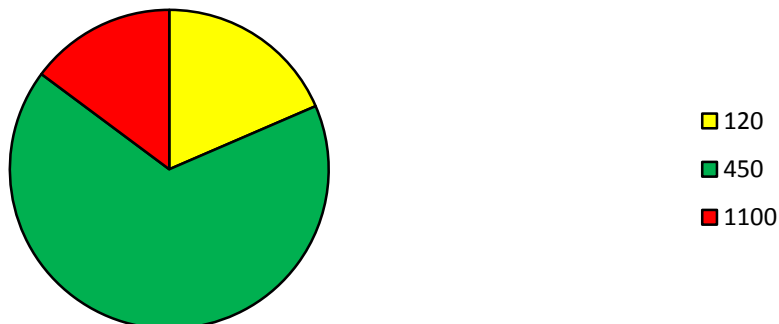
Novērotais suspendēto vielu koncentrāciju sadalījums paraugos ir savdabīgs. Ir vērojama MK 34. noteikumiem atbilstošs sadalījums pie zemākām SV koncentrācijām, taču dažos paraugos SV koncentrācijas bija ļoti augstas.

Grafiks 3. SV rezultātu sadalījums

Izkārtojot rezultātus pēc to atbilstības MK 34. noteikumiem, iegūstam sekojošu ainu:

SV rezultātu sadalījums pēc MK Nr. 34

Grafiks liecina, ka apmēram $\frac{3}{4}$ gadījumu izmērītā SV vērtība atbilda MK 34. noteikumos minētajai vērtībai, savukārt paraugu skaits, kuros diapazons tika pārsniegts, ir aptuveni vienāds ar paraugu skaitu, kuros tas netika sasniegts.

Paraugu vākšanas vasaras sesijā iegūtā vidējā SV vērtība: 327 ± 226 mg/L, kur standarta nobīde aprēķināta pēc sekojošas formulas:

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \bar{x})^2}{N-1}},$$

kur

N – paraugu skaits sērijā,

x – izmērītā SV vērtība, mg/L

$\bar{x}$ – vidējā SV vērtība paraugu sērijā.

Rudens sesijā iegūtā vidējā BSP₅ vērtība bija 239 ± 153 mg/L. Samazinājums skaidrojams ar lietis ietekmi.

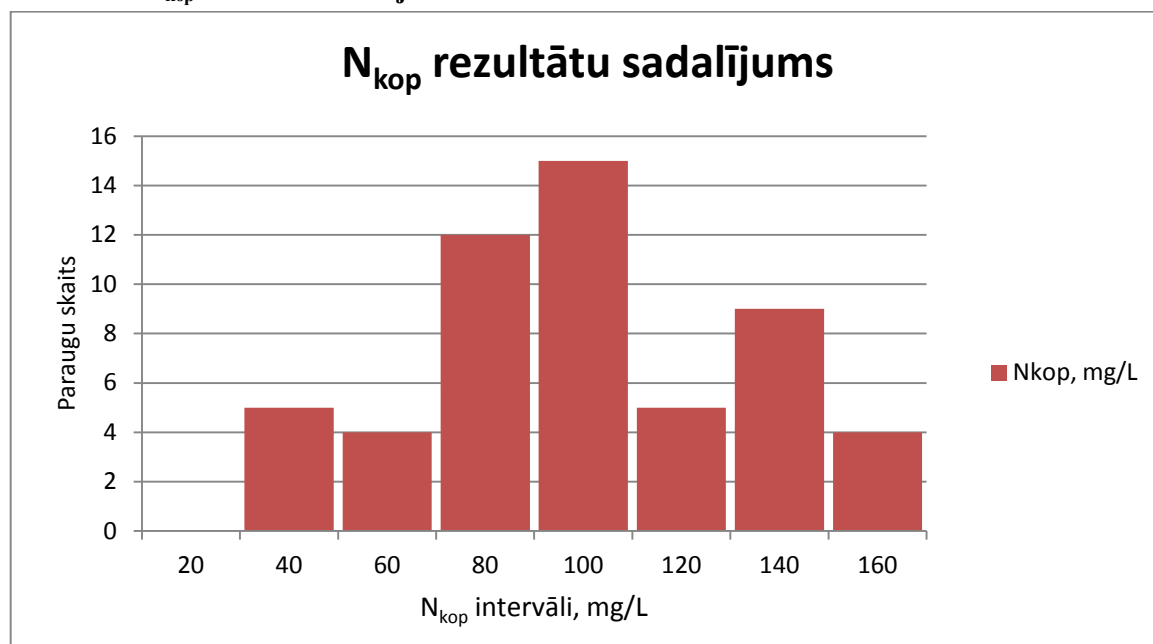
Abās (rudens + vasaras) sesijās kopā iegūtā vidējā BSP₅ vērtība bija 281 ± 187 mg/L

Suspendēto vielu rezultātiem novērojama samērā liela rezultātu izkliede, sevišķi vasaras sesijā, kur vienā paraugā (Cēsīs) tika novērots ļoti augsts piesārņojums. Paraugos, kuros dažādu iemeslu dēļ piesārņojuma līmenis bija zems, arī suspendēto vielu saturs varēja būt visai zems (<100 mg/L rudens sesijā Bauskā, Jūrmalā, Jelgavā, vienā no Balvu paraugiem; vasaras sesijā – Daugavpilī).

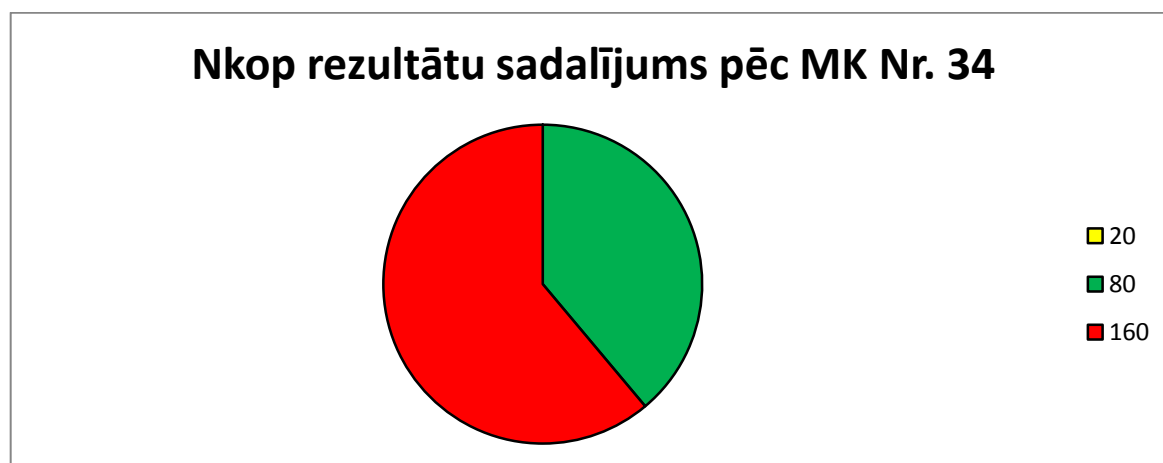
Kopumā tomēr jāsecina, ka mainīt MK noteikumos minēto 120 – 450 mg/L suspendēto vielu intervālu nav pamata.

5.3.4 Kopējā slāpekļa rezultātu sadalījums

Novērotais kopējā slāpekļa vērtību sadalījums raksturīgs ar to, ka maksimums tajā ir nobīdīts aiz MK 34. noteikumos sniegtā intervāla, turklāt ievērojamā daļā paraugu novērots ļoti augsts slāpekļa piesārņojums.

Grafiks 4. N_{kop} rezultātu sadalījums

Izkārtojot rezultātus pēc to atbilstības MK 34. noteikumiem, iegūstam sekojošu ainu:

Grafiks parāda, ka par spīti atšķaidījumam ar lietotajiem ūdeņiem, nebija neviena parauga, kurā kopējā slāpekļa vērtība būtu bijusi zemāka par MK 34. noteikumos minēto 20 mg/L robežu. Toties 33 paraugos no 54 (61% gadījumu) kopējā slāpekļa izmērītā vērtība bija lielāka par 80 mg/L.

Paraugu vākšanas vasaras sesijā iegūtā vidējā N_{kop} vērtība: 104 ± 26.7 mg/L, kur standarta nobīde aprēķināta pēc sekojošas formulas:

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \bar{x})^2}{N-1}},$$

kur

N – paraugu skaits sērijā,

x – izmērītā N_{kop} vērtība, mg/L

$\bar{x}$ – vidējā N_{kop} vērtība paraugu sērijā.

Rudens sesijā iegūtā vidējā N_{kop} vērtība bija 77 ± 37.7 mg/L. Samazinājums skaidrojams ar lietis ietekmi.

Abās (rudens + vasaras) sesijās kopā iegūtā vidējā N_{kop} vērtība bija 89.7 ± 31 mg/L

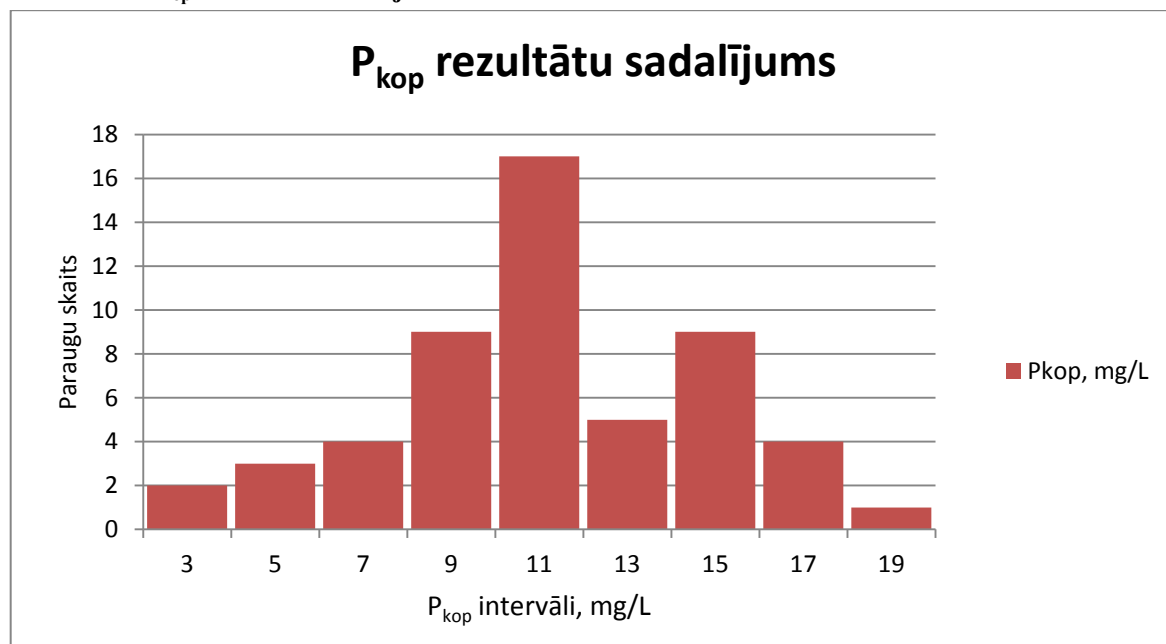
Rezultātu izkliede ir diezgan liela, tomēr ir skaidrs, ka vasaras sesijā pat diapazona apakšējā robeža bija tuva MK 34. noteikumos uzdotajai.

Jāsecina, ka būtu mērķtiecīgi paaugstināt MK noteikumos minētā 20 – 80 mg/L N_{kop} intervāla augšējo robežu. Lai arī tam nav būtiskas praktiskas nozīmes, var izskatīt arī iespēju celt diapazona apakšējo robežu.

5.3.5 Kopējā fosfora rezultātu sadalījums

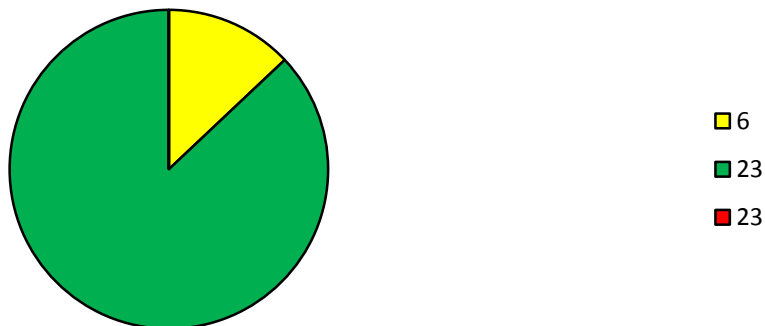
Kopējā fosfora rezultāti atšķirās no citiem ar to, ka rezultātu sadalījums bija tuvu normālajam, un neviens rezultāts nepārsniedza MK 34. noteikumos doto 23 mg/L robežu.

Grafiks 5. P_{kop} rezultātu sadalījums

Izkārtojot rezultātus pēc to atbilstības MK 34. noteikumiem, iegūstam sekojošu ainu:

Pkop rezultātu sadalījums pēc MK Nr. 34

Grafiks parāda, ka tikai 7 paraugos no 54 novērotā kopējā fosfora koncentrācija bija zemāka par 6 mg/L; visos pārējos paraugos tā bija MK noteikumos noteiktajā diapazonā.

Paraugu vākšanas vasaras sesijā iegūtā vidējā P_{kop} vērtība: 11.7 ± 3.1 mg/L, kur standarta nobīde aprēķināta pēc sekojošas formulas:

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \bar{x})^2}{N-1}},$$

kur

N – paraugu skaits sērijā,

x – izmērītā P_{kop} vērtība, mg/L

$\bar{x}$ – vidējā P_{kop} vērtība paraugu sērijā.

Rudens sesijā iegūtā vidējā P_{kop} vērtība bija 8.8 ± 4.3 mg/L. Samazinājums skaidrojams ar lietūs ietekmi.

Abās (rudens + vasaras) sesijās kopā iegūtā vidējā P_{kop} vērtība bija 10.2 ± 3.5 mg/L

Kopējā fosfora rezultāti, pat ņemot vērā rezultātu nenoteiktību, stabili ierakstās MK 34. noteikumu sniegtajā diapazonā.

Jāsecina, ka mainīt uz augšu MK noteikumos minēto 6 - 23 mg/L P_{kop} intervālu nav pamata. Tieši pretēji, novērotie rezultāti to ļautu pat pazemināt.

5.4 Piesārņojuma parametru proporcijas

Svarīgākā no parametru proporcijām ir BSP_5/N_{kop} proporcija, jo no tās ir atkarīgs, vai bioloģiskajās notekūdeņu attīrīšanas ietaisēs pietiks oglekļa avota slāpekļa savienojumu denitrifikācijai līdz likumdošanā noteiktajai robežai.

Novērtējot izmērīto N_{kop}/BSP_5 proporciju, tā 2. kārtas vasaras sesijā vidēji ir 1:3,9 (MK noteikumos Nr. 34 tā ir noteikta 1:4,4). Redzams, ka faktiskā proporcija ir būtiski nelabvēlīgāka par MK 34. noteikumos minēto. Jāatzīmē, ka pie N_{kop}/BSP_5 proporcijas, kas zemāka par 1:4, jau var sākties problēmas denitrifikācijas stadijā. Novērotā 1:3,9 proporcija ir tuvu minimāli pieļaujamajai, pie kuras vēl ir iespējams veikt pilnu denitrifikāciju, izmantojot tikai notekūdeņos pieejamo BSP_5 .

Rudens sesijā BSP_5/N_{kop} proporcija vidēji ir 1:4,06 t.i., labvēlīgāka. Šobrīd nav pietiekami daudz informācijas, lai saprastu, kāpēc ar lietūs ūdeņiem vairāk atšķaidītos paraugos ir izmainījusies BSP_5/N_{kop} proporcija.

Visos izpētes laikos paņemtajos paraugos kopā BSP_5/N_{kop} proporcija ir 1:3,98. Šāda proporcija ir sliktāka par MK 34. noteikumos noteikto, tomēr visumā piemērota notekūdeņu bioloģiskai attīrīšanai.

Jāatzīmē gan, ka dažos paraugos novērota ļoti slikta BSP_5/N_{kop} proporcija, piemēram, Bauskā (abās sesijās), Jēkabpilī (abās sesijās).

6 Secinājumi

Izvērtējot iegūtos rezultātus, var secināt, ka:

1. par spīti daudzās vietās veiktajai kanalizācijas tīklu rekonstrukcijai, daudzos Latvijas pilsētu kanalizācijas tīklos vērojama nozīmīga lietūs ūdens infiltrācija. To apstiprina gan notekūdeņu piesārņojuma mērījumi, kurn rudens sesijas piesārņojuma vērtības lietūs dēļ ir par ~23% zemākas, nekā vasaras sesijā, gan arī savāktie plūsmas dati, kur notekūdeņu plūsma caur attīrīšanas ietaisēm lietūs laikā var trīskārt pārsniegt sausā laika plūsmu;
2. infiltrācijas dēļ, par reprezentatīvākiem jāuzskata paraugu vākšanas vasaras sesijas rezultāti;
3. novērotās QSP un suspendēto vielu koncentrācijas paraugos visumā labi atbilst Ministru Kabineta noteikumu Nr. 34 no 2002. g. 22. janvāra 4. tabulā "Tipiskus sadzīves notekūdeņus raksturojošie parametri" sniegtajiem piesārņojuma līmeņiem;
4. novērotā vidējā kopējā fosfora koncentrācija ir zemāka par MK 34. noteikumu pieļauto maksimālo 23 mg/L koncentrāciju. Pat aprēķinot 85% procentili, iegūstam tikai apmēram 14 mg/L kopējā fosfora koncentrāciju (vidējā novērotā koncentrācija bija 10,2 mg/L). Iespējams, šāds samazinājums saistāms ar pēc 2002. gada notikušajām likumdošanas izmaiņām attiecībā uz pieļaujamo fosfātu saturu mazgāšanas līdzekļos. Izskatāma iespēja tipiskus sadzīves notekūdeņus raksturojošo maksimālo kopējā fosfora koncentrāciju samazināt līdz 14 – 16 mg/L;
5. novērotā vidējā BSP_5 koncentrācija ir augstāka par MK 34. noteikumu pieļauto maksimālo 350 mg/L koncentrāciju. Lai gan apvienojot abas paraugu ņemšanas sesijas, vidējā novērotā BSP_5 vērtība ir tikai 352 mg/L (MK 34. noteikumu maksimālā robeža pārsniegta tikai par 2 mg/L), vasaras sesijā novērotā vidējā BSP_5 vērtība bija 384 mg/L, mediāna: 410 mg/L, bet 85% procentile pat 482 mg/L. Izskatāma iespēja paaugstināt BSP_5 koncentrāciju tipiskos sadzīves notekūdeņos līdz 400 – 410 mg/L;
6. novērotā vidējā kopējā slāpekļa koncentrācija ir augstāka par MK 34. noteikumu pieļauto maksimālo 80 mg/L koncentrāciju. Lai gan apvienojot abas paraugu ņemšanas sesijas, vidējā novērotā N_{kop} vērtība ir tikai 89,7 mg/L (MK 34. noteikumu maksimālā robeža pārsniegta tikai par 9,7 mg/L), vasaras sesijā novērotā vidējā N_{kop} vērtība bija 104 mg/L, mediāna: 97,5 mg/L, bet 85% procentile pat 131 mg/L. Izskatāma iespēja paaugstināt BSP_5 koncentrāciju tipiskos sadzīves notekūdeņos līdz vismaz 100 mg/L.

7 Pateicība

SIA LaKalme personāls vēlas izteikt pateicību visu pētījumā iesaistīto pilsētu komunālajiem dienestiem par sapratni, ieinteresētību un atbalstu sadzīves notekūdeņu paraugu vākšanas programmas īstenošanā.

Dr. Jānis Jansons

SIA LaKalme
projektu vadītājs

2017. g. 14. decembrī.